

STANDARD

EKONOMİK VE TEKNİK DERGİ

YIL : 7

SAYI : 80

AĞUSTOS 1968

İÇİNDEKİLER

Sayfa

IEC Konseyi toplanırken	3
Hesap ve işlem makinalarında delinerek kullanılan kartlar TSE tarafından standardlaştırılıyor	5-7
TSE yurdumuzda ayakkabı problemini de standardla çözümlüyor	9
Abana	11-12
TSE'den haberler	13
Çelik özlü alüminyum iletkenler standardı ...	14-15
Yumuşak (iğne yapraklı) tomrukların kereste randıman ve zayıflık standardı	16-17
Dış Ticaret Belgelerinin Standardlaştırılması	18-19
Standard Dünyasından Haberler	21-25
Summary Of Contents	29-32

NECATİBEY CADDESİ
ANKARA

31 Ağustos 1968 tarihinde basılmıştır

STANDARD

*Sayın okurlarının
Zafer Bayramını
kutlar*

AYIN İÇİNDEN

Bu sayımızın başyazısında, IEC Konseyi toplanırken bazı önemli konular açıklanmaktadır. Yazıda, ayrıca, IEC Konseylerinin durumuna da değinilmekte ve bu toplantının önemi belirtilmektedir.

★

TSE'nin önemli çalışmalarından biri de hesap ve işlem makinalarında delinerek kullanılan kartların standardlaştırılmasıdır. Bu sayımızda bu çalışmaları açıklayan bir yazıyı sunuyoruz.

★

Son aylarda ayakkabı standardı üzerinde de çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmaların durumu İbrahim Kutlutan'ın yazısında belirtilmekte ve çalışmaların niteliği de gösterilmektedir.

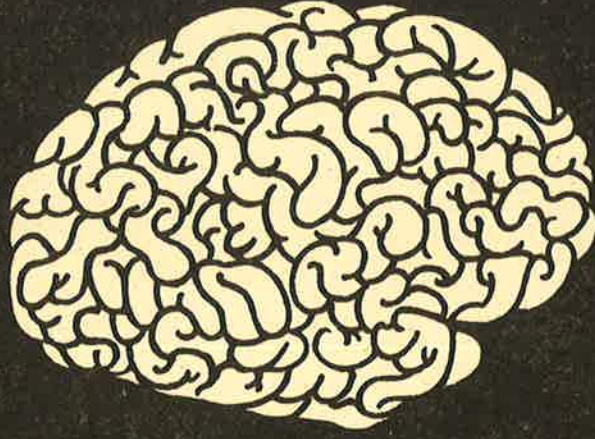
★

Bütün ülkelerde dış ticarete kullanılan belgelerin standardlaştırılmasına çalışılmaktadır. Bu çalışmalar ve varılan sonuçları inceleyen bir yazıyı bu sayımızda bulacaksınız. Bu yolda bizde de çalışmalar yapılması çok faydalı olacaktır.

★

IEC Konseyi Londra'da toplanacaktır. Bu toplantı ve Londra'da yapılacak komite toplantılarının çalışmaları hakkında bu sayımızda da bilgi veriyoruz. Standard dünyasından haberler sayfamızda, dış haberlerimizi de bulacaksınız.

STANDARD

Malın tasarlanmasından...

tahakkukuna kadar

her şey kalite için

 ARÇELİK

Hergün dünden ilerde

IEC KONSEYİ TOPLANIRKEN

Faruk A. SÜNTER

Eylül ayının ilk yarısında Londra'da Milletlerarası Elektroteknik Komisyonu'nun (IEC) yıllık konsey toplantısı yapılacaktır.

Milletlerarası Standardizasyon Teşkilâtı (ISO)'nın çalışma alanı dışında kalan Elektroteknik konularda dünya çapında standartlar hazırlayan bu kruruluş, benzerleri arasında dünyanın en eski teşkilâtıdır.

★

Bugün gayet, dünyanın her tarafında bir ampulü belli bir duya tereddütsüz sokabiliyor sak bunu gelişmiş bir Milletlerarası Standarda borçluyuz. Biraz düşünersek elektrik alanında bu örneğe benzer yüzlercesini hemen hatırlayabiliriz. Yarım yüzyılı aşkın uygulamanın ortaya koyduğu bu kolaylıklara bugün o kadar alışmış durumdayız ki bunların büyük emeklerle hazırlanmış millî standartlara ve sonra bu millî standartların bir araya getirilmesi ile kazanılmış milletlerarası standartlara dayanışının artık farkında bile olmuyoruz.

Fakat biran için bu standartların olmadığını ve her fabrikanın kendi ölçülerine göre mal yaptığını düşününüz. Her ampulü alırken onun hangi duya uyacağını araştırmak, çeşitli prizlere çeşitli fişler aramak zorunda kalacak insanların nasıl bir sıkıntı ile karşılaşacağını hatırlamak IEC'nin hizmetlerinin önemini kavramaya yeter.

Bugün numarasını söylemekle aldığımız bir pilin evinizdeki transistörlü radyoya tıpatıp uyduğunu görüyorsanız, bu yine milletlerarası bir IEC standardının sonucudur.

★

IEC'nin yıllık konsey toplantıları ISO konsey toplantıları gibi değildir. Bunlar daha çok ISO Genel Kurul'larına benzetilebilir. Bu toplantılara bütün memleketlerin delegeleri katılır ve IEC toplantıları dünyanın her tarafından gelen bine yakın delege ile çalışır.

Dünya teknolojisi bilhassa son yıllarda dev adımları ile ilerlemektedir.

★

Bu teknolojiye hızla ilerleyen bölümlerin başında elektroteknik gelir. Etrafınıza bir göz

gezdirecek olursanız buzdolabı, süpürge gibi basit ev eşyalarından radyo, televizyon gibi karmaşık aletlere ve nihayet elektronik beyin denilen akıl durdurucu çeşitli hizmetler veren alana kadar her gün yeni yeni keşifler ve ilerlemelerle daha iyiyi arayan bir bilim dünyası içinde olduğumuzu görürüz. İnsanların refahı için girişilen bu araştırmaların ve uyuşmalarının temelinde ve her safhasında standardizasyonun önemli bir payı vardır ve IEC bütün bu çalışmaların dünya çapında ele alınmasını kolaylaştırmak için çaba harcamaktadır.

★

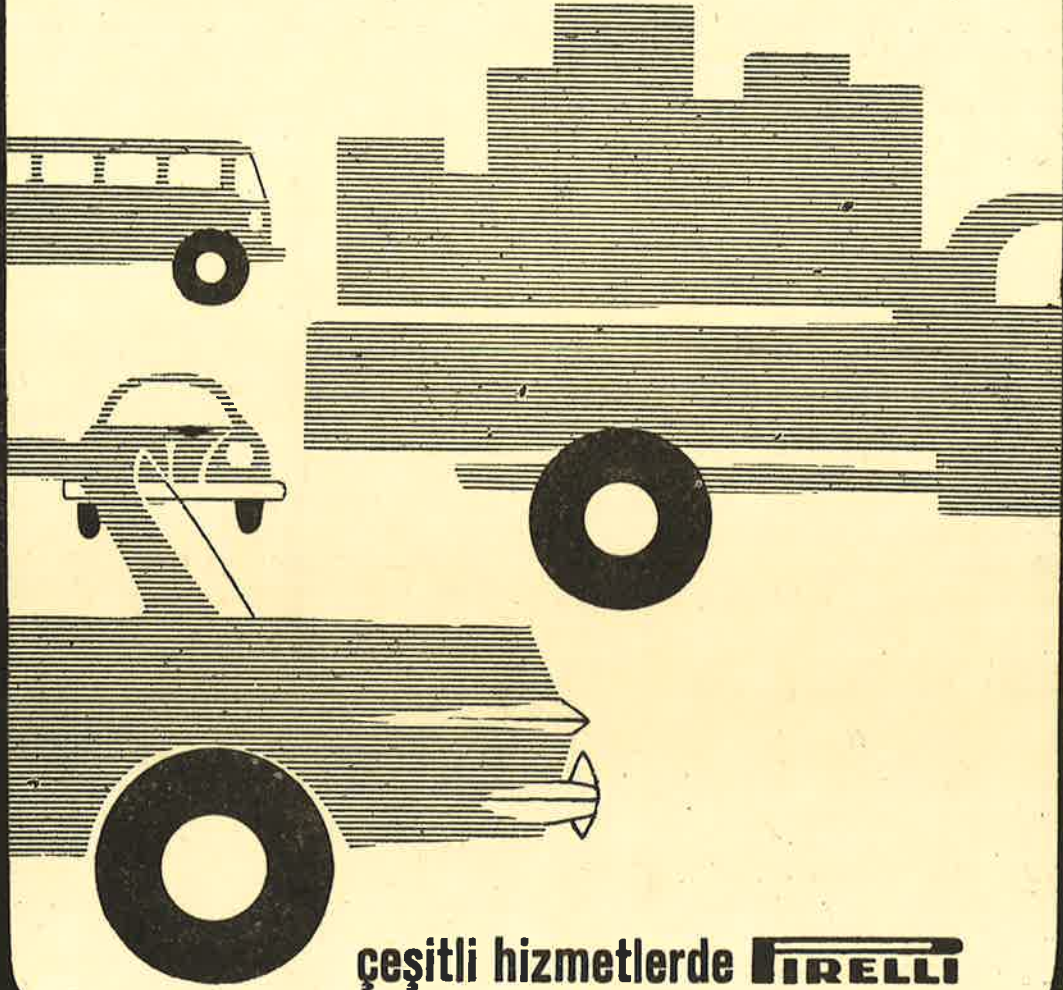
ISO ve IEC dünyaya standard yayma konusunda el ele çalışmayı prensip olarak kabul eden iki kardeş kuruluştur. Bunlar şimdi yeni dünya düzeni içinde kalkınmakta olan memleketlere bu alanda yardımcı birinci plânda yürütmek kararındadırlar. Çünkü dünyanın geri kalmış memleketleri İkinci Dünya Harbinden sonra ve bilhassa son yıllarda büyük bir kalkınma çabası içinde bulunuyorlar. Her yerde yeni yeni endüstrilerin temeli atılmakta ve her memleket ilk hamlede hiç olmazsa kendine yeter bir endüstriye sahip olmak amacını gütmektedir. Bu yeni kuruluşlar eski dünyanın kalkınmış memleketlerinden ders almakta, onların yıllanmış tecrübelerinden faydalanarak kendi kuruluşlarını en yeni anlayışların ışığı altında gerçekleştirmek istemektedirler. Burada ISO ve IEC çalışmaları en güzel ve kolay uygulama alanını bulmaktadır.

Gerçekten kalkınmış bir memlekette kurulu bir düzene yenilik eklemek, eskilerinden bir kısmını feda etmeyi zorunlu kılar ve bazı tereddütler doğurur. Buna mukabil o işe yeni başlayan bir memleket fazla bir yatırım masrafına katlanmadan doğrudan doğruya IEC ve ISO'nun milletlerarası en yeni rekomandasyonlarına kolayca uyabilme imkânına sahiptir.

★

Dünyanın hızla kalkındığı günümüzde elektrik alanındaki ilerlemeyi destekleyen IEC'ye, Konseyi'nin toplantısı dolayısıyla, en iyi dileklerimizdir ve başarılar dileriz.

TÜRK PIRELLI

çeşitli hizmetlerde PIRELLI

Standard — 104

Hesap ve işlem makinalarında delinerek kullanılan kartlar TSE tarafından standardlaştırılıyor

Memleketimizden dış ülkelere geniş ölçüde ihraç potansiyeline sahip bulunan ve ilk hamlede IBM Türk Limited Şirketi tarafından 20 milyonun üzerinde ihraç edilen «Hesap ve İşlem Makinalarında Kullanılan Karton Kartlar» Türk Standardları Enstitüsü tarafından standardlaştırılmaktadır. Bu kartların mümkün olan en kısa süre içinde standardlaştırılması için TSE'ye yapılan talebi karşılamak üzere Enstitü derhal teşebbüse geçmiş ve konunun, mevcut Hazırık Gruplarından hiçbirinin çalışma alanını doğrudan doğruya ilgilendirmemesi sebebiyle, bu standard tasarısının hazırlanması çeşitli yönlerden ilgi çekici olmuştur. Bu yazımızın, Enstitü çalışmaları ile ilgilenen imalatçı, tüccar, idareci ve bilim adamlarımıza, TSE'nin bir başka yönünü ve çalışma şeklini anlatmak suretiyle onların da böyle bir millî kuruluşun meydana gelmesinde hisseleri bulunduğu için gurur ve silesi teşkil edeceği ümidindeyiz.

TSE Yönetim Kurulu, söz konusu kartların standardının hazırlanması teklifini alır almaz, bu önemli ihraç malının değerini Dünya ölçüsünde artıracak olan bu çalışmanın teknik sorumluluğunu yüklenecek Teknik Komitenin derhal kurulmasını kararlaştırmış ve kararı izleyen bir-iki gün içinde de Teknik Komite faaliyete geçmiştir.

Teknik Komite, yaptığı araştırmalar sonunda, böyle bir standardın diğer ülkelerde benzeri bulunmadığını; ancak «BS 3527/1962 Glossary of Terms used in Automatic Data Processing» gibi bazı yardımcı dokümanlardan faydalanmanın mümkün olabileceğini tesbit etmiş ve bunun üzerine Komite toplantılarına TSE Laboratuvarları uzmanlarının da katılmasını kararlaştırarak, standard tasarısında yer alacak teknik hususların daha önce laboratuvar kontrolünden geçmesini sağlamıştır.

Böylelikle, Teknik Komitenin standard tasarısı için öngördüğü bütün teknik özellik ve deneyler, TSE Laboratuvarları tarafından doğrulanarak tasarıya konmuştur. Bu husus, TSE'nin tamamen orijinal bir standard çalışmasındaki teorik ve pratik kudretini ortaya koymasının bakımından oldukça önemlidir. Diğer taraftan, tasarı hazırlayanlar, Ankara'da, Elektrik İşleri Etüd

Idaresi (E.I.E.I.) ndeki IBM Kom-püterinin çalışması da yakından incelenmiş, kartların kullanılması, muhafazası gibi özellikler yerinde tesbit edilmek suretiyle tasarıya kullanıcı yönünden de gerekli bütünlük verilmeye çalışılmıştır.

TSE Uzmanlarının, standard hazırlamada rekor denebilecek kadar kısa bir sürede (1 ay) hazırladıkları bu tasarı, Ağustos ayında Enstitünün tatile girmesi sebebiyle, Eylül başında memleketimizde bu işle ilgili resmi ve özel sektör kuruluşları ile üniversitelerimize değerli mütalâaları alınmak üzere

gönderilecek ve herhalde diğer bütün formalitelerin tamamlanması ve standardın kabulü 1968 sonundan önce gerçekleşecektir.

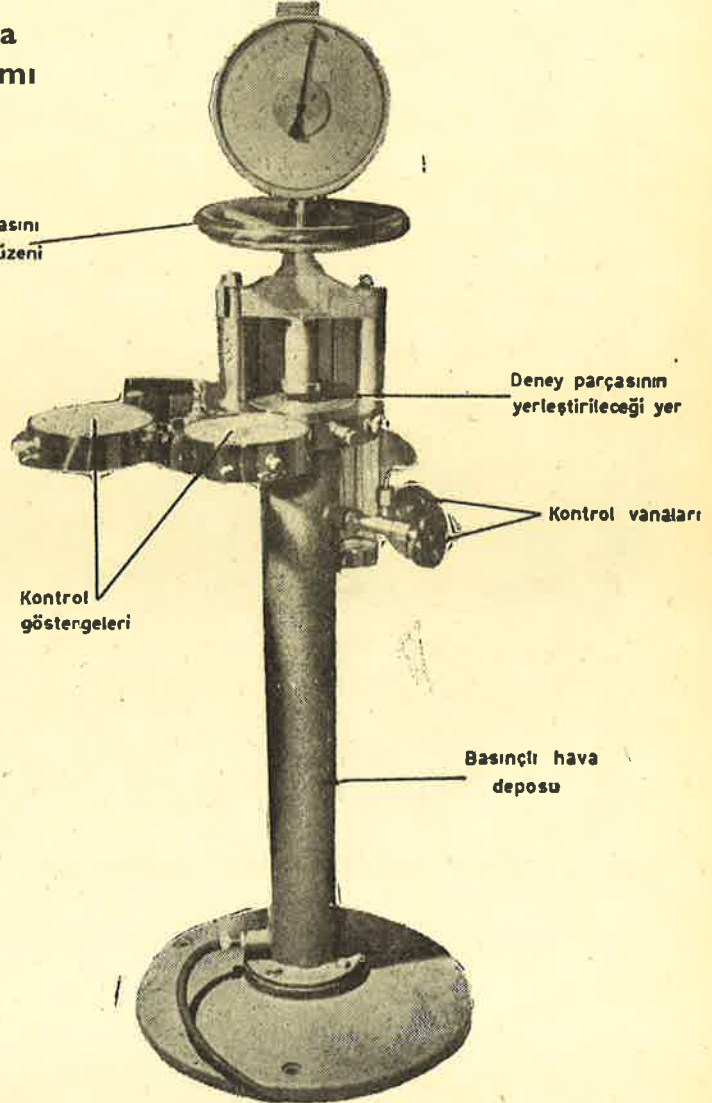
★

Genel durumu hakkında bu kısa bilgileri verdikten sonra, «Hesap ve işlem makinalarında delinerek kullanılan kartlar» standardı tasarımının çeşitli teknik veçhelerini de okurlarımıza tanıtmakta fayda umuyoruz.

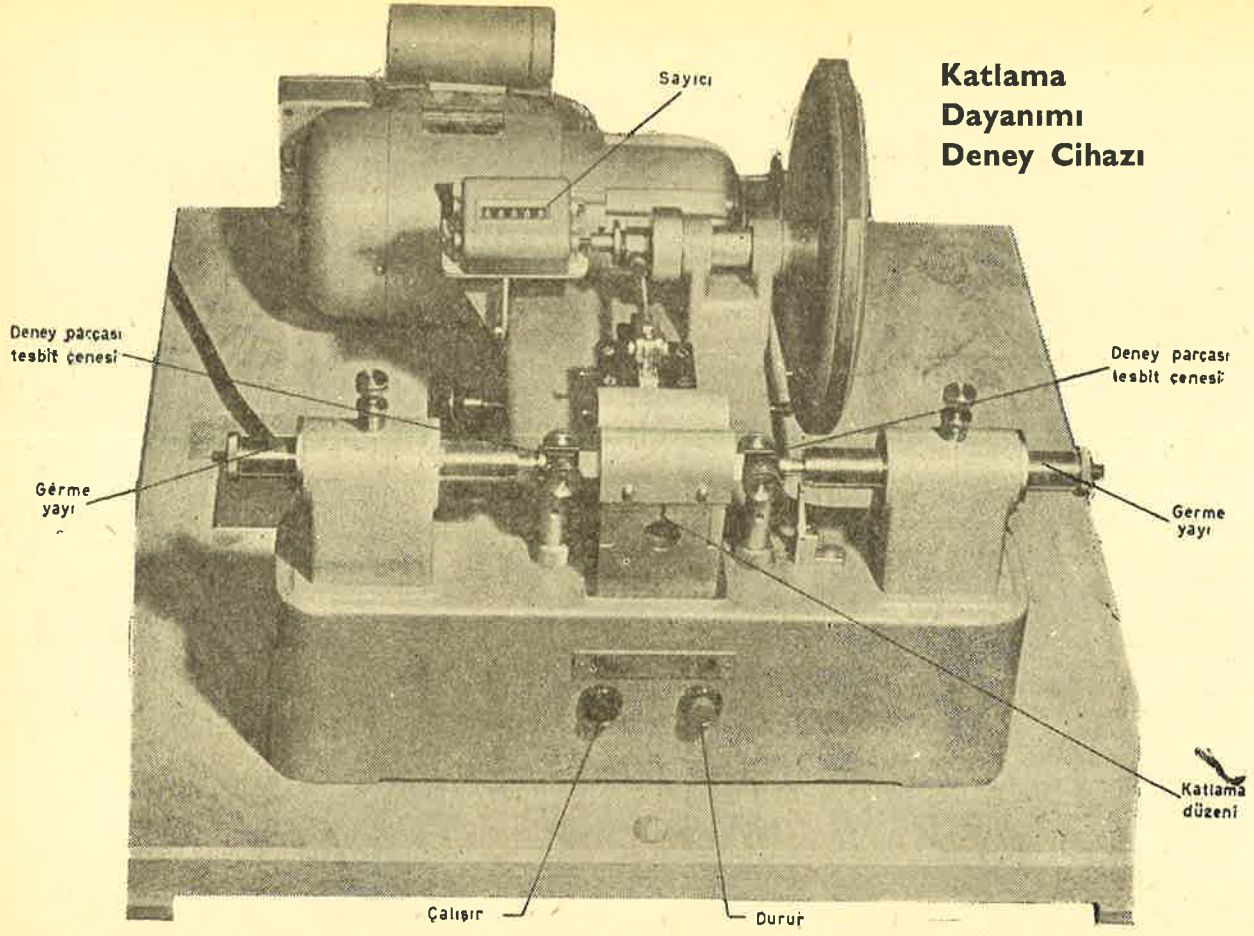
Tasarı, kompüter makinaları ile yapılacak hesap ve işlemlerde

Patlama Dayanımı Deney Cihazı

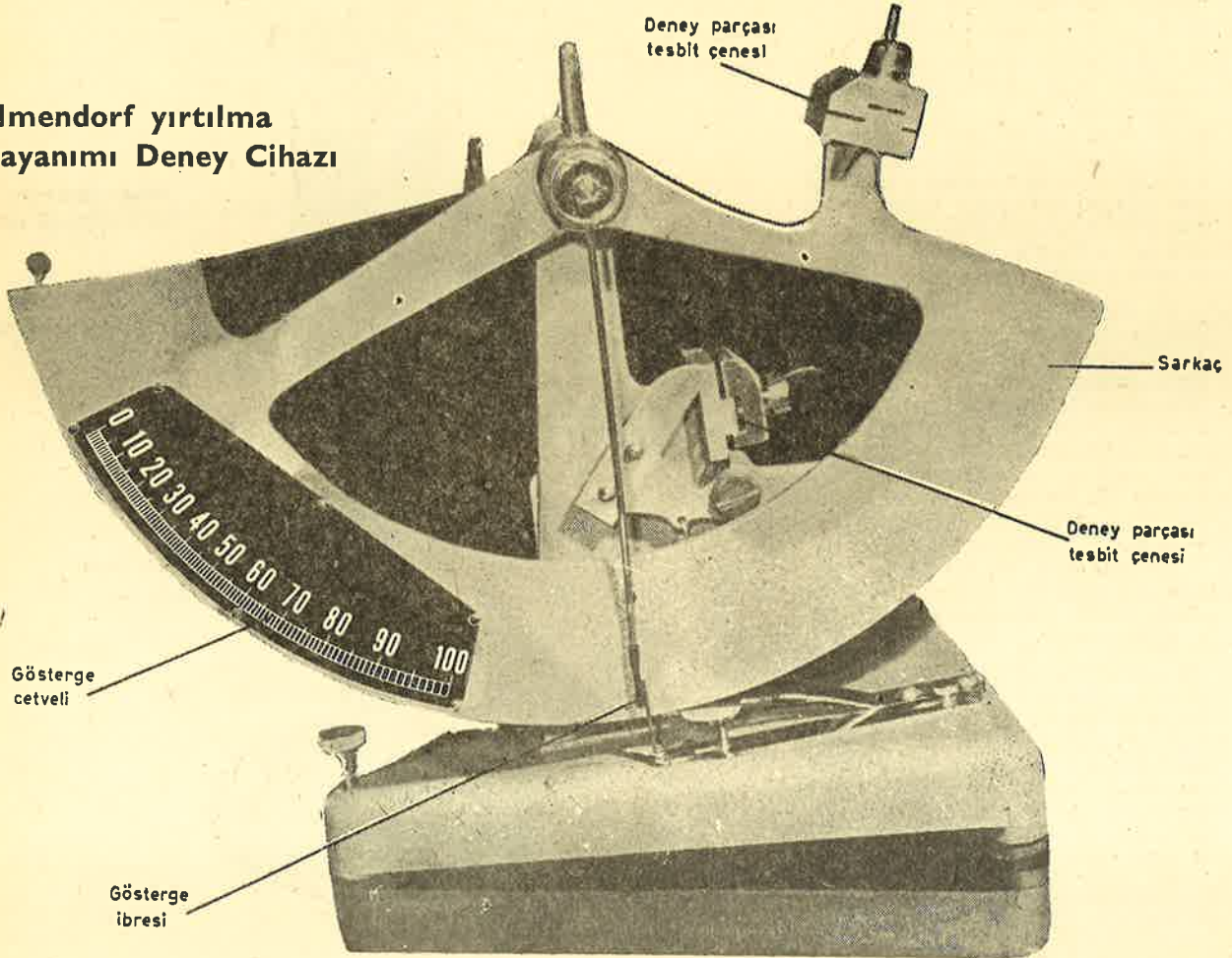
Deney parçasını sıkıştırma düzeni

Katlama Dayanımı Deney Cihazı

Elmendorf yırtılma Dayanımı Deney Cihazı

delinerek kullanılan kartların tarifini, özelliklerini, muayene ve piyasaya arz şekli ile denetleme esaslarını kapsamakta, başka amaçlarla kullanılan kartlar, standardın kapsamı dışında kalmaktadır.

Tarifler maddesinde kartın tarifi, «kullanılacakları makina özel şablonlarının çerçevesi içerisinde, düzenlenmiş programa göre ve makina tarafından üzerinde açılacak delik veya çentiklerle bir hesap veya işlemin elektronik sistemle yapılmasına yarayan ve aynı zamanda (istatistik kartı) adı ile de tanınan belirli boyut ve özelliklerde karton kâğıtlar» olarak ifadelendirilmiştir. Bu tarif ile memleketimizin gümrük ve ticaret mevzuatı gözönünde bulundurulurken, bu işin ticareti ile uğraşanlara hukuki ve idari yönden gerekli açıklık ve kesinliğin sağlanması öngörülmüştür. Daha sonra kartlara ilişkin, kartın yüzü ve arkası, kolon ve sıra, koordinatlarla belirtme, imâl doğrultusu ve dik doğrultu, anma gramajı, kopma dayanımı gibi terimlerin tarifleri yapılmış, standard atmosfer şartları :

Nisbi rutubeti % 65 ± 2
Sıcaklığı 20 ± 2 °C
olan atmosfer olarak belirtilmiştir.

Tasarımın «Özellikler» Bölümünde, kartların şekil ve boyutları bir çizelgede gösterilmiş, kenarları ve köşesi kesik kartın anlamı açıklanmış ve imalât özelliklerine geçilmiştir. Fiziksel ve kimyasal özellikler bir çizelgede toplandıktan sonra, kartların «Deneyler» Maddesinde yazılı bütün deneylerde olumlu sonuç vermesi şart koşulmuştur.

Belki de standard tasarısının en önemli bölümü olan «İhzar ve imalâta ait muayene ve deneyler» Bölümünde, nümunenin deneylere hazırlanması hususu, standard atmosfer şartları altında en az 12 saat bekletildikten sonra 2 saat ara ile yapılacak iki tartıda ağırlık farkının % 0,1'e eşit veya altında bulunması şeklinde açıklanmaktadır.

Deneyler ise imalât ve muayene deneyleri ile tip deneyleri olarak ikiye ayrılmakta ve imalât ve muayene deneyleri :

- Anma gramajının tayini,
- Kalınlığın tayini,
- Boyutların muayenesi,
- Kolon ve sıra durumlarının muayenesi,

olarak gösterilmektedir. Tip deneyleri ise aşağıda kabulü sırasında gözönünde tutulan esaslarla birlikte kısaca açıklanmıştır. Tip deneylerinde, bir ön denev olarak 20 kart üzerinde imalât muayeneleri yapılarak, bunlar uygun çıkarsa diğer tip deneylerinin yapılacağı kabul olunmuştur.

Patlama Deneyi : Kartın imâl olduğu kartonun yavaş yavaş ar-

tırılan hava basıncı altında patlamasını sağlayan basıncın kg/cm² olarak değeri kabul edilmiştir. Frank Merkblatt Nr. F1629'un kâğıtlar için tavsiyelerinden faydalanılarak ve TSE Lâboratuvarında bulunan «Patlama dayanımı deney cihazı» nda alınan sonuçlara göre, dayanımın 3,9 kg/cm²'nin üstünde olacağı tesbit edilmiştir.

Katlama Deneyi : Kartın imâl olduğu kâğıdın, katlanmaya dayanımını belirten bu deney, Frank Merkblatt ve TAPPI-453'deki tavsiyeler göz önünde tutularak ve TSE Lâboratuvarında bulunan «Katlama dayanımı deney cihazı» nda yapılan deney sonuçlarına göre düzenlenmiştir.

Kopma Dayanımı Deneyi : Kartın çekmede kopmaya karşı dayanımını tesbit deneyi olup, TAPPI-T 404 ve ASTM D 828 tavsiyeleri ile TSE Lâboratuvarındaki deney sonuçlarına göre hazırlanmıştır. Yapılacak 5 deney ortalamasının 10 kg/cm²'den az olmaması deney için olumlu sonuç olarak kabul edilmiştir.

pH Değerinin Tayini Deneyi : Kartların sıcak suda kaynatılması ile suya geçen asitlik derecesinin tesbiti deneyidir. TAPPI-T 435 m-52 ve BS 2924 ile ASTM-D 778'in tavsiyeleri ve TSE Laboratuvarındaki deney sonuçlarına uygun olarak kabul edilen pH değerinin 5'den aşağı olmaması, deney için olumlu sonuç sayılmıştır.

Yüzey Düzgünlüğünün ve Gözenekliliğinin Tayini Deneyi : Kartların yüzeylerindeki düzgünlük derecesinin ve gözenekliliğin tesbitidir.

Bu deney için Karl Frank GMBH Firmasının 812.004.0001.4 işaretli lâboratuvar broşüründeki tavsiyeler ve daha çok TSE lâboratuvar deney sonuçları esas alınmıştır. Bulunacak değerler, TSE Lâboratuvarındaki deney sonuçlarına göre :

Yüzey düzgünlüğü : 380 mmHg'den 360 mmHg'ye düşmesi süresi en az 40 saniye,

Gözeneklilik : 470 mmHg'den 270 mmHg'ye düşme süresi 10-40 saniye arası olarak tesbit edilmiştir.

Rutubet ve Kül Miktarlarının Tayini Deneyleri : Kartondaki rutubet ve kül miktarlarının tayini deneyi, TAPPI-T 412-05-63 ve ASTM-D 644 tavsiyeleri ile TS 36'daki usul göz önünde bulundurulurken hazırlanmıştır.

Böylece deneyleri tamamlanan kartların piyasaya arz edilirken paketlenme ve sandıklanmada atmosferin rutubet şartlarından en az müteessir olması için gerekli görülen tedbirler titizlikle tesbit olunmuştur. Bu tesbitler yapılırken, E.İ.E.İ.'ndeki çalışma şekli ve kullanma şartları da yerinde incelenmiştir.

TSE uzmanlarının ve Lâboratuvar yetkililerinin titiz çalışmaları sonucunda hazırlanmış bulunan bu tasarımı, daha da olgunlaştırmak ve eksikleri varsa bunları tamamlamak bakımından okurlarımızın dikkatlerine sunmuş bulunuyoruz. Konu ile ilgilenenlerin, değerli fikir ve düşüncelerini en kısa zamanda Türk Standardları Enstitüsü'ne iletmeğe inandırıyoruz.

İş Adamları

TÜRKİYE
İKTİSAT GAZETESİ

Okuyor

Türkiye ve Dünya'da cereyan eden iktisadi olayları yakından takip edebileceğiniz yegâne gazete

TÜRKİYE İKTİSAT GAZETESİ'dir

Abone için müracaat :

Karanfil Sokak No. 56, Bakanlıklar - Ankara

Standard — 106

OTOSAN

OTOMOBİL SANAYİİ A. Ş.

kamyon ve minibüsleri
ile

otomobili
imalât ve montaj
fabrikası

Ankara Asfaltı, Acıbadem, İstanbul P.K. 102 Kadıköy, Tel: 36 20 45, 36 40 69, 36 25 61

TSE Yurdumuzda Ayakkabı Problemini de Standardla Çözümlüyor

İbrahim KUTLUTAN

Büyük, küçük bütün vatandaşların ayrıntısız, kaçınılmaz bir ihtiyacını teşkil eden ayakkabıların, kısa süre içinde şekil bozukluğuna uğraması, dikiş ve yapıştırma yerlerinin sökülmesi, ayrılması ve altlarının parçalanması, üstelik insan sağlığına zararlı olabilecek malzemenin gelişigüzel yapılmaya başlanması, yıllardan beri süregelen bir derdimiz olmuş ve bu yolda harcanan çabalara rağmen bunu önleyecek ciddi, etkili bir hal çaresi bulunamamıştır.

Gerçi bu yüzden doğan maddi zararları önlemek ve alıcıların memnûnlerine karşı sarsılan güvenlerini kuvvetlendirmek amacıyla bir ayakkabı mürakabe tüzüğü düzenlenip yürürlüğe konulmuştur ve bugün hükümleri hâlâ uygulanmaktadır; fakat içinde çeşitli ayakkabıların; şekil, malzeme, işçilik ve dayanma özelliklerini gerektiği gibi belirtecek ve bunların gerçek, objektif ölçülerle denenmesini mümkün kılacak hükümler bulunmadığından ötürü ihtiyacı karşılamadığı ve bu çaresizliğin Sanayi Bakanlığımızı da üzmemekten hâlî kalmadığı hepimizce bilinmektedir.

Hele çağdaş tekniğin son yıllarda geliştirdiği, ayakkabı imâlinde kullanılmaya elverişli bazı ucuz malzemelerin ortaya çıkması ise, ayakkabı problemini daha da karıştırmış ve içinden çıkılmaz bir hale koymuştur.

Bunun üzerine ayakkabı konusundaki halk şikâyetlerine ve sızlanmalarına; uydurma ve yakıştırma ayakkabılar yüzünden sanat değerlerini, el emeği karşılıklarını ve kısaca geçim kaynaklarını yitirmek tehlikesiyle karşı karşıya gelen ayakkabıcılar da katılmış, iş büsbütün büyümüştür.

İşte bu nedenlerledir ki;

Kurulduğu günden itibaren, kendi görevleri içinde kalan konulara ilişkin vatandaş ıstıraplarını ele alıp en kısa yollardan çözümlenmeyi

prensip edinmiş bulunan Türk Standardları Enstitüsü, ayakkabı problemine gereken önemi vermiş ve önce en güç şartlar altında ayakkabı imalâtında kullanılan çeşitli hayvan ham derileri ile işlenmiş yüzlük derilerin ve köselelerin Türk Standardlarını düzenlemeyi başarmıştır.

O kadar ki, söz konusu standartların, tamamen orijinal bir nitelik taşıdığı ve yabancı memleketlerde bile benzerlerine rastlanamayacağı söylenebilir.

Böylelikle ayakkabı malzeme özellikleri objektif esaslara bağlandıktan sonra, sıra ayakkabı standardının hazırlanmasına gelmiş, Enstitü bu kez çalışmalarını aynı amaca yönelterek araştırmalara geçmiştir.

Yapılan incelemeler sonucunda; yabancı memleketlerde de sadece belirli ihtiyaçlar için kullanılan bazı ayakkabıların standardlaştırılmış; fakat bütün çeşitleri kapsamı içine alan genellekte bir ayakkabı standardının yapılmamış bulunduğu anlaşılmıştır.

Bunun üzerine Enstitü; ayakkabı problemini, kendi imkânları içinde ve tümüyle omuzlarına yüklenmek zorunluğunda kalmıştır.

Hedef; sadece bir standard meydana getirmek değil, aynı zamanda bu standardın duyulan ihtiyacı karşılayabilmesini ve gerek imalâtçı, satıcı ve gerek tüketici vatandaş zümrelerinden her birini ayrı ayrı tatmin etmesini ve kolaylıkla uygulanmasını sağlamaktır.

Bu hususu önemle göz önünde tutan Enstitü, bir yandan girişeceği faaliyette yararlanabileceği dokümanları toplarken, öte yandan da Türkiye Umum Ayakkabıcılar Federasyonu ve İstanbul'daki Umum Ayakkabıcı, Terlikçi Esnafı, Sanatkârları ve Kolları Derneği ile yakın bir işbirliği kurmak suretiyle Federasyondan Başkan İbrahim

Tancay ve Dernekten Yönetim Kurulu Başkanı Erdoğan Dinçer, Abdülkadir Gürses, Genel Sekreter Kemal Gültür'in katıldıkları toplantılarda fiili çalışmalara geçmiştir.

Tarafların konuya verdikleri önem ve gösterdikleri karşılıklı anlayış, iyi niyet sayesinde ki; arasızcı çalışmaları bu teşebbüs hemen meyvalarını vermiş ve içinde bulunduğumuz şartlara kıyasla olgun sayılabilecek bir Türk Ayakkabı Standardı ön tasarısı meydana getirilmiştir.

Tasarıda :

1 — Ayakkabıların genel bir tanımla yapıldıktan sonra, ayakkabıcılıkta kullanılmakta olan ve standard metninde geçen terimlerin tümü açıklanmakta,

2 — Ayakkabılar; giyenlerin cinsiyet ve yaşlarına, imâl edildikleri malzeme çeşitlerine, işçiliklerine ve insan ayaklarının doğal yapılarına göre sınıflara, tiplere ayrılmakta,

3 — Ayakkabıların imâlinde kullanılacak çeşitli malzemenin taşıyacakları özellikler, ayrı ayrı belirtilmekte,

4 — Ayakkabı işçilikleri; sınıf ve tiplerine göre, birer birer ve en ince teferruatına kadar açıklanmak suretiyle tesbit edilmekte,

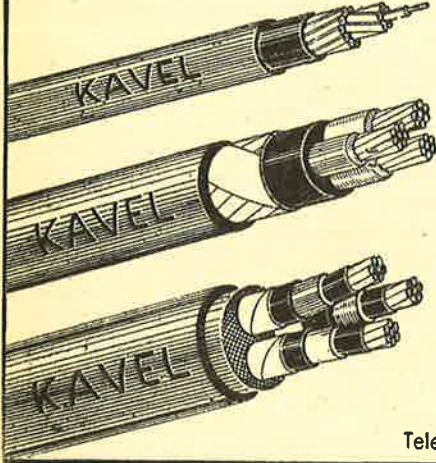
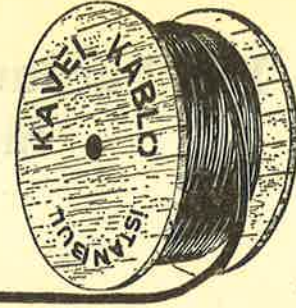
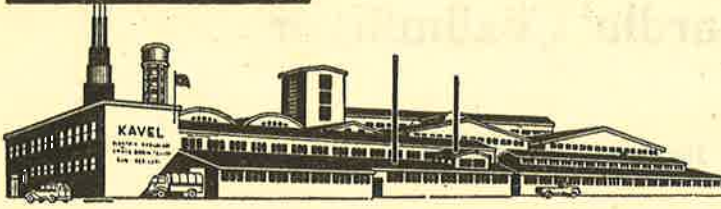
5 — Ayakkabıların denetlenmesinde uygulanacak deney metodları ile numune alma ve muayene şekilleri gösterilmekte,

6 — Ayakkabıların piyasaya nasıl arz edileceği ve üzerlerinde ne gibi bilgi ve işaretler taşıyacağı anlatılmakta,

7 — Ayakkabıların; ayaklara uygunluk, sağlamlık ve insan sağlığına elverişlilik yönlerinde tâbi tutulacakları deneylerde kullanılacak cihazlardan örnekler ve denemelerde alınan sonuçların nasıl değerlendirileceği hakkında da yeterli kadar bilgiler verilmektedir.

(Devamı 27. Sayfada)

KAVEL

● PLASTİK İZOLELİ ELEKTRİK İLETKENLERİ

● YERALTI KABLolari

(Yüksek ve alçak gerilim 240 mm² ye kadar)

● EMAYE BOBİN TELLERİ

(0.10 mm \varnothing - 3 mm \varnothing)

● SUN'İ DERİ ve YER MUŞAMBALARI

Yeraltı Kablosu NK-NKBA'ya nazaran üstün özellikleri haiz olan

YVY (NYV) YVMV (NYCV) YVSV (NYFY) YVMHV (NYCEY)

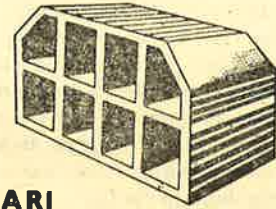
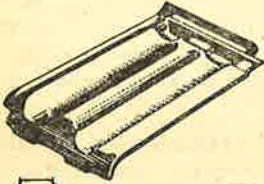
Kablolarda ve her tip iletkenlerde KAVEL markası standartlara uygunluğun ifadesi ve üstün kalitenin sembolüdür.

KAVEL KABLO ve ELEKTRİK MALZEMESİ A. Ş.
İSTİNYE - İSTANBUL

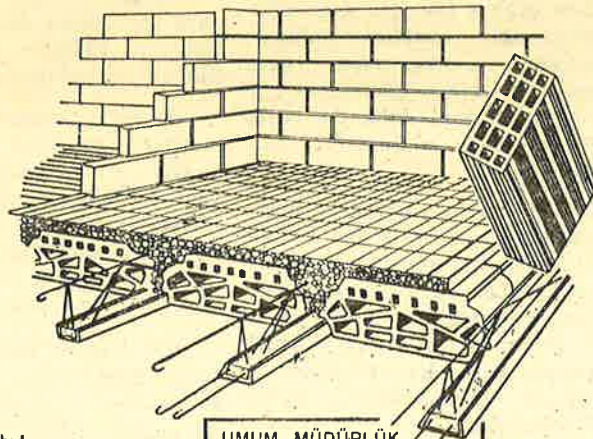
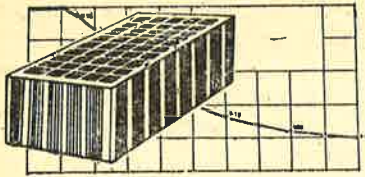
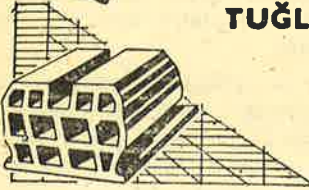
Telefon : 63 34 00 - 63 34 01

Telgraf : KAVELKABLO - İstanbul

Standard — 108

TUĞLA KİREMİT VE ASMOLEN FABRİKALARI

SATIŞ ŞUBELERİ:

İSTANBUL Meclisi Mebusan Cad. Arhan Salıpaazarı - İstanbul

☎ : 49 58 02 - 44 81 29

KADIKÖY Mühürdar Fuat Bey Sokak Talas İş Hanı kat I

Kadıköy - İstanbul ☎ : 36 13 42 - 36 48 98

UMUM MÜDÜRLÜK

Meclisi Mebusan Cad. Arhan
Salıpaazarı - İstanbul

☎ : 49 79 56 49 74 14

A B A N A

Armağan ANAR

Çocukluğumda okulumuzun müdürü en çok «İlgaz Anadolunun sen yüce bir dağısın» şarkısını sever ve öğrencileri azarlamak için dahi toplamış olsa toplantıyı bu şarkıyı söylererek bitirirdi. Bizler de müdür beyi yatıştırmak gayretile canla başla «Senin dumanlı başın bulutları deliyor» diye şarkıyı söyledik. Herhalde bizim sesimiz değil de adamcağızın gözlerinin önüne gelen şahane dağ ve orman görüntüleri onu keyiflendiriyormuş. Abana yolunda İlgaz dağlarını geçerken işin nedenini anladım. Abanada geçirilecek tatilin zevki bu dağlarda başlıyor muhakkak.

Abana yıllarca önce turistik bir kasaba olmaya karar verdiği zaman hazırlanacak broşürlere konacak resimleri çekmek için profesyonel bir fotoğrafçı çağırılmış İstanbul'dan. Fotoğrafçı dönmüş dolaşmış sonunda Abananın resmi çekilemez demiş gitmiş. Abana'nın standard olmamak özelliği buradan başlıyor bence. Evet, yeryüzünde herşeyin standardını tesbit etmek, standarda uyanları sınıflandırabilmek mümkün olabilir ama Abana'da standartlara uyan şey pek az. Abananın kendine özgü standartları var başka kimseninkine benzemeyen. Dünyanın her turistik yerinin cazip resimleri çekilebilir de Abananın çekilemez işte. Abana'nın dibine yerleştiği yemyeşil, tepesine kadar meşe, kara gürgen ve kestane gibi kocaman ağaçlarla kaplı dağını, önünde uzanan açık denizini, mehtaplar vadisini ve Homerus çınarının resmini birarada çekmek gerçekten imkânsız. Abana'nın en önemli özelliği resmi çekilemeyecek tatlı atmosferi zaten.

Tatillerin en güzelini geçirebileceğiniz Abana'da tatil köylerinde bulunması olağan olan şeylerin hangisi var ki! Denizin günü gününe uymaz. Bir bakarsın dalgalar göklere kırıyor, bir bakarsın dümdüz olmuş ama içi deniz anası dolu. Gelgelelim Abana'da denize girmek çok zevkli. Alışılmışın dışında, sizi kıyıya getirip atıyor, itiyor, yuvarlıyor, kendinize canlı ve muzip bir oyun arkadaşı bulmuş gibi oluyorsunuz. Bağlanıyorsunuz o denize.

Abana'nın plajı kümsal değil, küçük çakıllı. Ama tertemiz ve üzerinde tatlı tatlı esen rüzgârlar bunalmadan güneşte yatmanızı sağlıyor. Üstelik yattığımız yerden bir tarafınızda yükselen yemyeşil dağı, öbür tarafınızda uzanan masmavi suyu seyrediyorsunuz. Ağaçların okadar yakınında plaj ne dinlendirici bilerseniz.

Abana'da canım meyve ve sebzeleri, küçük meydanın ağaçlıkları altında inşa edilmiş kare şeklindeki bir betonun üzerine sererek elbiselerinin üstüne çizgili pestemal sarınmış başları bembeyaz örtülerle örtülü kadınlar satıyor. Satıcılıkları da bizim bildiğimiz standartlara uymuyor. Satıcı fiatı mahcup bir eda ile söylüyor ve size vakit bırakmadan hemen bir miktar indiriyor.

Aynı kadınlar akşamları ellerine oyalarnı alıp Kulüp bahçesinde dans orkestrasını dinlemeğe ve dansedenleri seyretmeğe geliyorlar. En yaşlısından en gencine kadar okuma yazma bilmeyen kadın yok Abana'da.

Abana'nın kahvecileri sizi evine misafir gelmiş gibi karşılıyor, şuradan buradan söz açıyor ve sizinle dünya meselelerini tartışıyor.

Politikayla çok ilgilenen Abana'lular tuttukları partilerin gazetelerini değil haberleri doğru aksettirdiğine inandıkları gazeteleri okuyorlar.

Abana'nın sineması düzenli bir program takip etmiyor. Sinema Abana'ya filim geldikçe açılıyor ve sinemanın o gece açık olduğu afişlerle değil, sinemanın önünde teyp çalınmak suretile halka duyuruluyor.

Abana'nın fırıncıları da bir alem. Bakıyorsun bir gün simit, bir gün pide, bir gün kurabiye yapıyor. Hem de hiç alışık olmadığınız saatlerde. Basbayağı bir sürpriz unsuru sakın Abana'da.

Abana'da bir de başka dinlenme kasabalarının hiçbirinde olmayan bir şey var. İngilizce konuşma kampı. Baştan garipsediğiniz bu

kamp, değişik bir renk katıyor, Abana'ya. Büyüklü küçük İngilize öğrenme meraklıları gruplar halinde kahvelerde, gazinoda, kulüp bahçesinde, ping-pong salonunda, pazar yerinde, dağda, kumsalda, güle oynaya ders yapıyor. Sabah akşamı bahçede çayınızı içerken bakıyorsunuz kamp sakinleri muntazam aralıklarla dizilmiş sandalyede oturmuş yazılı sınav yapıyorlar. Üstelik kampa Türkiyenin her tarafından okadar çeşitli insanlar geliyor ki, Türkiyenin sosyal bir kesitini Abana'da bulmak kabil. Kampın düzenlediği kıyafet balosuna, plajda ateş yakmaya ve pikniğe katılıyor, ülkenin hertarafına ait bilmediğiniz şeyler öğreniyor, bir sürü konuyu yepyeni bir açıdan tartışmak imkânı buluyorsunuz.

Abana'da birşey kaybetmeniz mümkün değil. Düşürdüğünüz, bir yerde unuttuğunuz saatiniz, cüzdanınız, mayonuz, deniz torbanız, kitabınız, kısa bir süre sonra Turizm derneğinden size veriliyor.

Abana hakkındaki intibanızı da Abana'nın küçük ve düzenli postahanesinde saklanan bir deftere yazıyorsunuz.

Komşu kasaba takımlarile yapılan futbol

karşılaşmaları, orkestra eşliğinde türkü söyleyen belediye başkanı, tatlı bakışlı candan gülüslü insanları ve herşeyile Abana gönlünüzde öyle bir yer ediyor ki, gelecek yaz gene gelmek kararının avuntusuyla ayrılabilyorsunuz Adana'dan.

Abana'dan ayrılırken yabancı turistlerin niçin hep yenilik arıyarak başka başka yerlere gittiğini insan daha iyi anlıyor ve turizm için ayrılan yerlerin standard dışında olmasının gereğine bir defa daha inanıyor. Türkiye'mizde turizm konusunu ele aldığımız bugünlerde standardın buralarda konut yapımı, konutlarda modern konforun belli standartlarda ele alınmasını, yatak, karyola yapım ve ölçülerinde herkesin aradığı rahatı sağlayacak, standartların uygulanmasını gönül istiyor. Ve yine inanıyor ki bu standartlar turistlerin beklemediği çevre standardsızlığını bozmıyacak fakat daha rahat bir ortam yaratarak, bu rahatlıkları arayanları da memnun kılacak.

Bu son satırları Abana'da değil fakat Dergi'ye yazımı yazarken düşündüm. Kısaca turizmde maddi standartlara ihtiyaç var, atmosfer ihtiyacına değil.

RABAK

ELEKTROLİTİK BAKIR VE MAMÜLLERİ A. Ş.

TESİSLERİNDE YAPILAN MAMÜLLER

BAKIR	
ÖRGÜLÜ TELLER	10 mm ² Kesitten itibaren
SOM TELLER	0.20 mm. kalınlıktan itibaren
LAMÂ VE ÇUBUKLAR	Muhtelif ebatta
BORULAR	6 mm. - 65 mm.

ALÜMİNYUM İLETKEN
ve
ÇELİK NÜVELİ ALÜMİNYUM İLETKEN

PİRİNÇ	
ÇUBUKLAR	Yuvarlak - Altı köşe
BORULAR	6 mm. - 65 mm.
TELLER	Muhtelif çaplarda

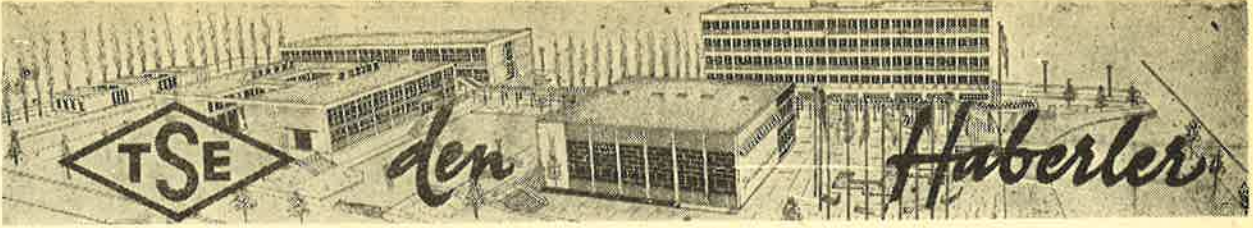
ALÜMİNYUM LEVHA VE DİSK
(Her kalınlık ve çapta)

GÖZ TAŞI - BAKIR SÜLFAT

RABAK

MEMLEKET İHTİYACI ARTTIKÇA TESİSLERİNİ GENİŞLETMEK SURETİLE YURT HİZMETİNDE GÖREVİNİ YAPMAKTADIR.

**Namık Kemal Savun
T. Odalar Birliği
Genel Sekreteri oldu**

20-24 Ağustos tarihlerinde İzmir'de yapılan Türkiye Odalar Birliği Yönetim Kurulu toplantısında Genel Sekreterliğe getirilmesi kararlaştırılan Namık Kemal Savun, Odalar Birliği kurulduktan kısa bir zaman sonra 1954 tarihinde Genel Sekreter Yardımcılığına atanmış ve o tarihten bu yana bu görevde kalmıştır.

TSE'nin Odalar Birliği bünyesindeki ilk kuruluşunda çalışanlar arasında yer alan Savun, birçok yıllar TSE'nin Yönetim Kurulunda bu Birliği temsil etmiş olup, halen de TSE'nin Genel Kurulunda ve Teknik Kurulunda üye bulunmak tadır. Değerli bir maliyeci ve iktisatçı olan Savun, son yıllarda özellikle pazarlama ve standardlaş tırma işlerinde de kendisini yetiştirilmiş bir Birlik mensubudur.

1904 yılında Sivas'ta dünyaya gelen Savun, yüksek öğrenimini Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde 1929 yılında tamamlamış ve sonra sırasıyla Maliye Teftiş Hey'eti Başkanlığı'na kadar yükseldikten sonra Ticaret Bakanlığı Dış Ticaret Dairesi Başkanlığı görevini yapmıştır.

Standard, Namık Kemal Savun'a bu önemli görevinde de başarılar diler.

TSE, İstanbul Ticaret Odası, Sanayi Odası ve Ticaret Borsası ile işbirliği yapıyor

Türk Standardları Enstitüsü Kurulları, bir süre önce hangi konularda işbirliği yapabileceklerini tesbit etmek üzere toplantı yapmışlardır.

Konuyu derinliğine incelemek uygun bulunmuş, bu meyanda Bölge laboratuvarları konusunda İstanbul Ticaret Odası, Sanayi Odası ve

Ticaret Borsasının 9.7.1968 gün ve 51 sayılı Müsterek toplantısında; her teşekkül Yönetim Kurulunun seçeceği birer üyeden müteşekkil bir komitenin isin çapı, tutarı, evvelki projelerle ilgisi, arsa temini hususlarını inceliyerek netice hakkında üç teşekkül Yönetim Kurullarına bilgi vermeleri karar altına alınmıştır.

HER TÜRLÜ REKLAMLARINIZ İÇİN

TÜRKAY ENDÜSTRİ ve TİCARET A. Ş.

KİBRİTLERİ

Kutu etiketleri üzerine
Hertürlü reklâmlarınızı
Yurdun her yerinde
Teşhir eder.

AYRICA

Hususi Reklâm poşet
ve büyük kutu kibritlerle
de reklâmlarınızı en iyi
şekilde yapabilirsiniz.

Tafsilât için müracaat :

Tel: 63 36 00-01

Adres : Çayır başı sokak No. 1
İstinye - İstanbul

**TELLERİN ÖRÜLMESİNDEN DOLAYI MEYDANA
GELEN ARTIŞLAR**

ÇİZELGE : 2

Örülmiş Tellerin Sayısı		Yüzde Olarak Artışlar		
Alüminyum	Çelik	Ağırlık		Elektriksel Direnç (Alüminyum)
		Alüminyum	Çelik	
6	1	1,5	—	1,5
18	1	1,9	—	1,9
3	4	1,5	1,1	1,5
6	7	1,5	0,35	1,5
12	7	2,2	0,35	2,2
18	7	1,9	0,35	1,9
22	7	2,0	0,35	2,0
26	7	2,1	0,35	2,1
30	7	2,2	0,35	2,2
42	7	2,2	0,35	2,2
48	7	2,2	0,35	2,2
54	7	2,3	0,35	2,3
72	7	2,3	0,35	2,3
84	7	2,4	0,35	2,4
16	19	2,4	0,65	2,4
30	19	2,2	0,65	2,2
54	19	2,3	0,65	2,3
72	19	2,3	0,65	2,3
84	19	2,4	0,65	2,4

YENİ Standardlar

- I -

«Çelik Özlü Alüminyum İletkenler» Standardı

Kemâl TAN

Elektrik ve Makina
Y. Mühendisi

Sınai ve sosyal hayatın en önemli bir unsuru halini alan elektrik enerjisinin, özellikle uzak mesafelerden taşınabilmesi amacıyla kurulan taşıma tesislerinde iletken olarak kullanılan bakırın fiyatındaki yükseklik ve özgül ağırlığındaki fazlalık sebepleriyle, bakırdan mamül tellerin pahalı olması ve bu telleri taşıyan mesnetlerin, yani pylonların da ağırlaşması ile taşıma tesisleri büsbütün pahalılaşmakta ve bu durum ciddi bir problem olarak ortaya çıkmaktadır.

İletkenliği bakıra göre biraz düşük olmakla beraber, —bakırın iletkenliğine eşit iletkenlik veren kesitte dahi olsa— alüminyum teller, bakırdan çok hafif ve fiyat bakımından da ucuz olmaları yüzünden bakır tellerin yerini almaktadır.

Alüminyum tellerin mekanik zora dayanımlarının zayıf bulunması, bunların pylonlar arasına gerilebilmesini ve kar, buz, rüzgâr gibi büyük zorlamalara dayanıklılığını zorlaştırdığından, tellerin, çelik tellerden teşkil olunan bir öz üzerine sarılması düşünülmüş ve böylece çelik özlü alüminyum iletkenler meydana gelmiştir.

Memleketimizde de imâline başlanılmış bulunan çelik özlü alüminyum iletkenler, halen yüksek gerilimli elektriğin uzaklardan taşınması için şebekelerde devamlı olarak kullanıldığından, imalâtın standard eşağlara göre yapılması ihtiyacı hergün daha fazla kendini hissettirmeye başlamıştır. Bu amaçla Türk Standardları Enstitüsü tarafından hazırlanan «Çelik Özlü Alüminyum İletkenler» standardı, daha önce kabul edilen bakır iletkenler standardlarına paralel olarak

ele alınan alüminyum standardlarının en önemlilerinden biridir.

Standard tasarısı, TSE Elektrik Hazırlık Grubunun ilgili teknik komitesi tarafından, TS 209, CSA C49, ASTM E8-61 T, B 263-56T, B 232-63T, B 230-60 ve BS 215 Part 2, DIN 48204, JIS C 3110, NF C 30-100, NF C 31-123 ve NF C 34-120 gibi yerli ve yabancı standartlardan da yararlanmak suretiyle hazırlandıktan sonra üniversitemize ve imalâtçı ve kullanıcı durumundaki özel ve resmî sektör kuruluşlarımıza mütalâaları alınmak üzere gönderilmiştir. Alınan mütalâalara göre hazırlanan tasarısı, TSE Teknik Kurulu tarafından kabul edilerek Türk Standardı hüviyetini kazanmıştır.

Standardın konusunu, elektrik hava hatlarında kullanılan soğuk çekilmiş çelik özlü alüminyum iletkenler teşkil etmektedir. Yarı sert ve yumuşak çekilmiş tellerden yapılan benzeri iletkenler ile hava hatlarından başka yerlerde kullanılmak üzere imâl edilmiş olan her türlü örgülü alüminyum tel ve iletkenler standardın kapsamı dışında bırakılmıştır.

Standardda ayrıca, tel, örme, örgülü tel, eksen, sarılma yönü, adım, adım oranı, anma çapı, anma kesitleri gibi terimlerin tarifleri yapılmakta; «Özellikler» Bölümünde tellerin örülmesi, tel ekleri ve bunların nasıl yapılacağı, kopma yükü, kesit, ağırlık ve direnç özellikleri açıklanmaktadır.

İhzar ve imalâta ait muayene ve deneylerin yer aldığı bölümde, yapılmış muayeneleri olarak tabaka sayısının, tabakalardaki tel sayısının, sarılma yönünün, adım oranının ve tellerin kusurlu olup olma-

dığının ne şekilde tesbit olunacağı açıklanmıştır. Ağırlık muayenesi tartı ve hesap metodu olmak üzere iki metodla yapılmakta; alüminyum kesitinin muayenesinde tartı metodundan yararlanılırken şu formül kullanılmaktadır :

$$S = \frac{1}{L} \times \frac{100}{100+k} \times \frac{P_1 \cdot P_2}{\gamma} \times 10^3$$

Formülde :

S = mm² olarak alüminyum kesiti,

k = % olarak sarılmadan dolayı ağırlık artışı,

P₁ = kg olarak deney parçasının toplam ağırlığı,

P₂ = kg olarak çelik özlü ağırlığı,

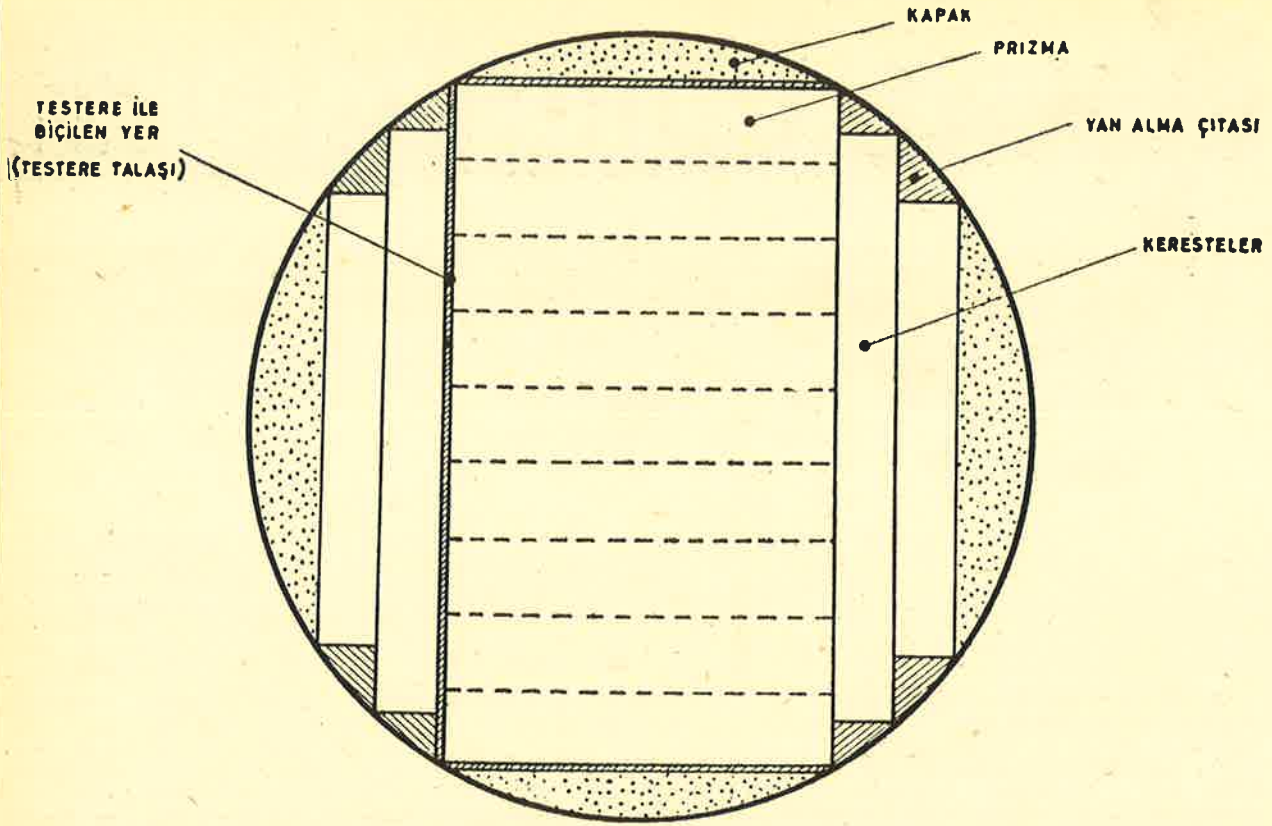
L = m olarak deney parçasının uzunluğu,

γ = kg/cm³ olarak alüminyum özgül ağırlığı (2,703 g/cm³)

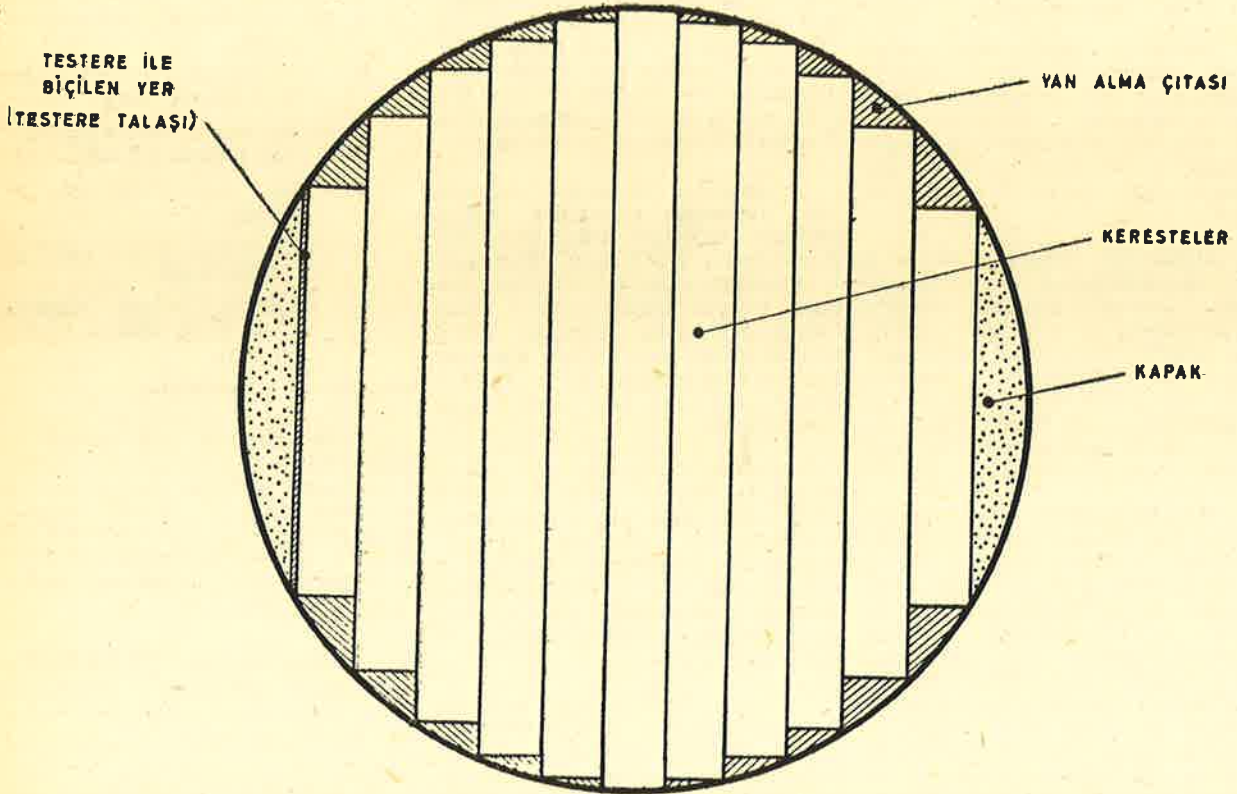
anlamlarını taşımaktadır.

Çelik alüminyum iletkenlerin özelliklerini özetleyen çizelgelerle tamamlanmış bulunan standardın 2 numaralı çizelgesi, örnek olarak karşı sahifede sunulmuştur. Bu çizelgede, tellerin örülmesinden dolayı meydana gelen artışların değeri verilmektedir.

Standardın son bölümlerinde, diğerlerinde olduğu gibi ambalajlama, Türk Standardlarının Tatbiki Hakkında Tüzük hükümlerine göre yapılacak murakabe gibi konular ve müteferrik hükümler yer almaktadır.

ŞEKİL 1 ARTIKLAR VE PRİZMA KESİŞ .

ŞEKİL 2 ARTIKLAR VE KESKİN KESİŞ .

«Yumuşak (İğne Yapraklı) Tomrukların Kereste Randıman ve Zayıatı» Standardı

Dr. Rahmi TOKER

Orman Y. Mühendisi

Ana orman ürünü olan ahşabın belirli esaslar içinde değerlendirilmesi amacıyla gerekli standartlar TSE'ce hazırlanmakta ve bunlar, bu ürünün tek üreticisi olan Devlet Orman İşletmeleri ve Fabrikaları tarafından uygulanmaktadır. Devlet Orman İşletmeleri, ürettikleri ürünün % 80'inden fazlasını yuvarlak ahşap ve özellikle tomruk halinde ihtiyaç sahiplerine ve tüccarlara satmaktadır. Bunlar tomrukları, biçmek suretiyle kereste haline getirdikten sonra ahşabı çeşitli amaçlarla kullanmakta ve değerlendirmektedir. Bu sırada biçme zayıat ve randımanı nedir? Zayıat hangi parça ve parçacıklardan ibarettir? Zayıat ve randımanın tesbiti için nasıl bir deney uygulanır? Hesapları nasıl yapılır gibi bir çok bilgilere ihtiyaç hasıl olmaktadır. Ayrıca hesaplanan zayıat ve randımanın çeşitli düşüncelerle, normal minimum ve maksimum değerlerin altında ve üstünde tutuldukları ve bu nedenle bir takım ihtilâfların ortaya çıktığı uygulamalarda görülmektedir.

Bundan başka 6831 sayılı orman kanunu, orman ürünlerinin bir yerden diğer bir yere taşınması için izin alınmasını, tomruklar kereste haline getirildikten sonra, bunun bir belge ile tesbitini zorunlu kılmaktadır. Bu itibarla tomruk ve bunlardan elde edilen mamül miktarının bilinmesine, diğer bir deyişle ne kadar tomruktan ne kadar kereste elde edildiğinin bulunması gerekmektedir. Bu suretle biçme

sırasında, normal yollarla satın alınan tomruklar dışında kalan tomruklardan kereste elde edilmese bunları da tesbit etmek mümkün olmaktadır. Diğer taraftan tomruklardan elde olunan keresteler, herhangi bir nedenle ortadan kaybolmuş ise bunların mevcut olması gerektiği hesapla doğrulanmaktadır.

İşte bu problemleri çözmek için gerekli esasları bir düzene bağlamak amacıyla «Yumuşak (İğne Yapraklı) Tomrukların Kereste Randıman ve Zayıatı» adlı standard tasarısı TSE Teknik Kurulunun 24 Temmuz 1968 tarihli oturumunda müzakere edilerek Türk Standardı halinde kabul edilmiş bulunmaktadır.

Standardın tarifler bölümünde, zayıat; nisbi zayıat, brüt nisbi zayıat, net nisbi zayıat, randıman, nisbi randıman, hammadde, mamul madde, artık, işleme, testere talaşı veya tozu, yan alma çıtalari, karpak, 1 m den küçük boylu kısımlar, baş kesme parçaları, şerit testere, katraç, prizma kesişli, keskin kesiş, ince ve kalın kereste tarif edilmektedir. Tarifler ayrıca standardın sonuna eklenmiş bulunan iki şekilde açıklanmaktadır.

Standard, yalnız tomruğun biçilmesi sırasında doğrudan doğruya elde olunan ve ayrıca bir ıslah biçmesi yapılmadan, diğer bir deyişle kusurları çıkarılmadan hazırlanan kerestelere ait zayıat ve randıman-

ları kapsamakta, tomruk özellikleri için TSE 46 ya ve kereste özellikleri için ise TS 51'e atıf yapmaktadır.

Zayıat, tomruk ve kereste kalınlığına, biçen testere türüne, kayıklara, hesap metodlarına ve artık adlarına göre adlandırılmaktadır.

Zayıat ve randıman miktarları, tomruk katraçta veya şeritte biçildiğine, kalın veya ince olup olmadığına ve keza elde edilecek kereste kalınlığına göre çizelgelerde verilmektedir.

Zayıat deneyinin nasıl ve hangi koşullar altında yapılacağı teferruatlı bir şekilde açıklanmakta, deneyin olumlu olarak yapılabilmesi için de TS 51, 52, 53, 152 No. lu standartlar referans gösterilmektedir.

Hesaplama metodları bölümünde, zayıat, brüt nisbi zayıat, net nisbi zayıat olarak, randıman da nisbi randıman halinde hesaplanmakta ve bunlar için gerekli formüller verilerek, formüllerdeki işaretiler açıklanmakta ve birimleri verilmektedir.

Zayıattan ve mamül madde miktarından faydalanılarak hammadde miktarının nasıl hesaplanacağı hakkında formüller belirtilmektedir.

Standardın ilgililere faydalı olmasını dileriz.

ren birçok hükümet ve uluslararası teşekkül, bunun kullanılmasının yayılması yolunda çabalar harcamaya başlamışlardır. Sözcüleri, Gümrük İşbirliği Konseyi eya bildirimini için yeni modelin kullanılmasını önermiştir. Dünya Posta Birliği dispeç notunu; Uluslararası Demiryol Taşıma Komitesi, demiryol taşımalarında kullanılan uluslararası gönderme belgesini kabul etmiştir. Bunun gibi ECE Temel Belgesi, birçok ülke tarafından esas kabul olunmuş ve İngiltere de Commonwealth Ekonomik Komite-

Komyonu'nun Afrika Ülkeleri Arası Ticaret Çalışma Grubu ile Afrika Birliği Teşkilatı'nın Ticaret ve Gelişme Komitesi'nin Addisaba-ba'da yaptıkları ortak toplantıda konu ele alındı. Toplantıda, Afrika ülkeleri arası ticarete kullanılan belgelerin standardlaştırılması, basitleştirilmesi uygun bulundu.

Türkiye'de bu konuda çalışma yapıp yapılmadığı hakkında bilgi yoktur.

Bütün çalışmalar ve derlemeler sonunda, ECE Çalışma Grubu «Tra-

standardlaştırma için ulusal seviyede çalışmalar yapılması zorunludur. Fakat konu bu kadarla bitmiyor. Bir ihracat malı, belgelerle birlikte başka bir ülkeye gittiğinde orada ve iki ülke arasında da standardlaştırmanın sağlanması şarttır. Tecrübe göstermiştir ki, dış ticaret formlarının esasını ve şeklini tesbit etmek üzere her ülkede bir ulusal komite kurulması faydalıdır. Bu ulusal komitenin üyeleri, hükümet temsilcileri yanında, dış ticaretle ilgili sektörlerden olmalıdır. Ele alınacak konular arasında dış tica-

Form 1: EYENİLE ÇEKİMİ BİRİMİ (EXPORT DOCUMENT) formu. Üst kısmında "EYENİLE ÇEKİMİ BİRİMİ" başlığı ve "EYENİLE SEVİTTİ" ibaresi yer almaktadır. Formun ortasında "İhracat" başlığı altında "İhracatçı", "Alınan", "Tarih" ve "Yer" bilgileri girilmiştir. Alt kısmında "Ticaret Bakanlığı" ve "EYENİLE ÇEKİMİ BİRİMİ" logosu yer almaktadır.

Form 2: EYENİLE SEVİTTİ (CERTIFICATE OF ORIGIN) formu. Üst kısmında "EYENİLE SEVİTTİ" başlığı ve "EYENİLE SEVİTTİ" ibaresi yer almaktadır. Formun ortasında "İhracat" başlığı altında "İhracatçı", "Alınan", "Tarih" ve "Yer" bilgileri girilmiştir. Alt kısmında "Ticaret Bakanlığı" ve "EYENİLE SEVİTTİ" logosu yer almaktadır.

Form 3: EYENİLE SEVİTTİ (CERTIFICATE OF ORIGIN) formu. Üst kısmında "EYENİLE SEVİTTİ" başlığı ve "EYENİLE SEVİTTİ" ibaresi yer almaktadır. Formun ortasında "İhracat" başlığı altında "İhracatçı", "Alınan", "Tarih" ve "Yer" bilgileri girilmiştir. Alt kısmında "Ticaret Bakanlığı" ve "EYENİLE SEVİTTİ" logosu yer almaktadır.

Aynı belgelerin Standardlaştırıldıktan sonraki durumu

si aracılığı ile Commonwealth hükümetlerine ECE Temel Belgesi'ne uyulmasını tavsiye etmiştir. A.B.D.'nde ise, değişik ölçüde olan standard ihracat formları, % 85 oranında ECE modeline uydurulmuştur. Lâtin Amerika'da, Birleşmiş Milletler Lâtin Amerika Ekonomik Komisyonu (ECLA), 1962 yılında bölgedeki hükümetlere bir soru kağıdı göndererek ihracat ve ithalat belgeleri ile işlemleri hakkındaki bilgilerin derlenmesi faaliyetine girişti. Afrika'da da ECE çalışmalarına paralel bir çalışma yapıldı. Daha sonra da Afrika Ekonomik

de Documents Guide» adlı bir kitap yayınlamıştır. Bu kitapta, her ülkenin durumu bütün ayrıcaları ile ele alınmıştır. Buradan çıkarılan sonuç odur ki, ihracat belgeleri ile ilgili standardlaştırma çalışmalarında, kamu sektörü kadar özel sektörün de sorumluluk yüklenmesi ve çalışması gerekmektedir.

Kitabın giriş bölümünde, belgelerin ulusal seviyede standardlaştırılması ve basitleştirilmesi sorunu ile ilgili tavsiyelere yer verilmiştir. «Çeşitli kaynaklardan doğan dış ticaret belgelerinin boyutları ve muhtevaları çok çeşitli olduğundan,

ret formaliteleri, kanun hükümleri ve bunlarla ilgili talimat ve sirkülerler, alım ve taşıma anlaşmaları vardır. Ticaret ve taşıma belgelerinin basitleştirilmesinde ilk olarak yapılacak iş belge ile ilgili formalitelerin kaldırılıp kaldırılmayacağı, kaldırılmayacak sa basitleştirilmesinin mümkün olup olmadığıdır.»

Kitapta, standardlaştırmanın ve basitleştirmenin yöntemleri de gösterilmiştir.

İhracat formalitelerinden sık sık yakınılan ülkemizde, konuya eğilmekte fayda olduğu inancındayız.

TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ ADINA

SAHİBİ VE BAŞYAZARI : FARUK A. SÜNTER

MÜESSESE MÜDÜRÜ : VELİD İSFENDİYAR

GENEL YAYIN MÜDÜRÜ : M. UYGUNER

MALİ VE İDARİ İŞLER MÜDÜRÜ : METİN KAYAALP

BU SAYININ SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ : İ. TANER BERKÜN

BASILDIĞI YER : Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Matbaası - Ankara

TELEGRAF ADRESİ : STANDARD — ANKARA

TELEFON : 17 91 24

POSTA KUTUSU : 73, Bakanlıklar — ANKARA

İ L Â N T A R İ F E S İ

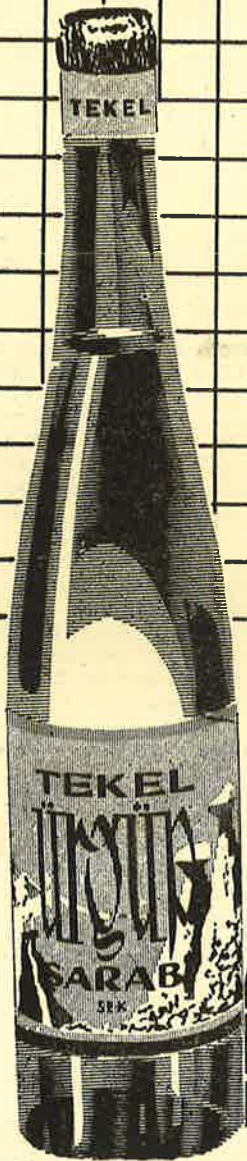
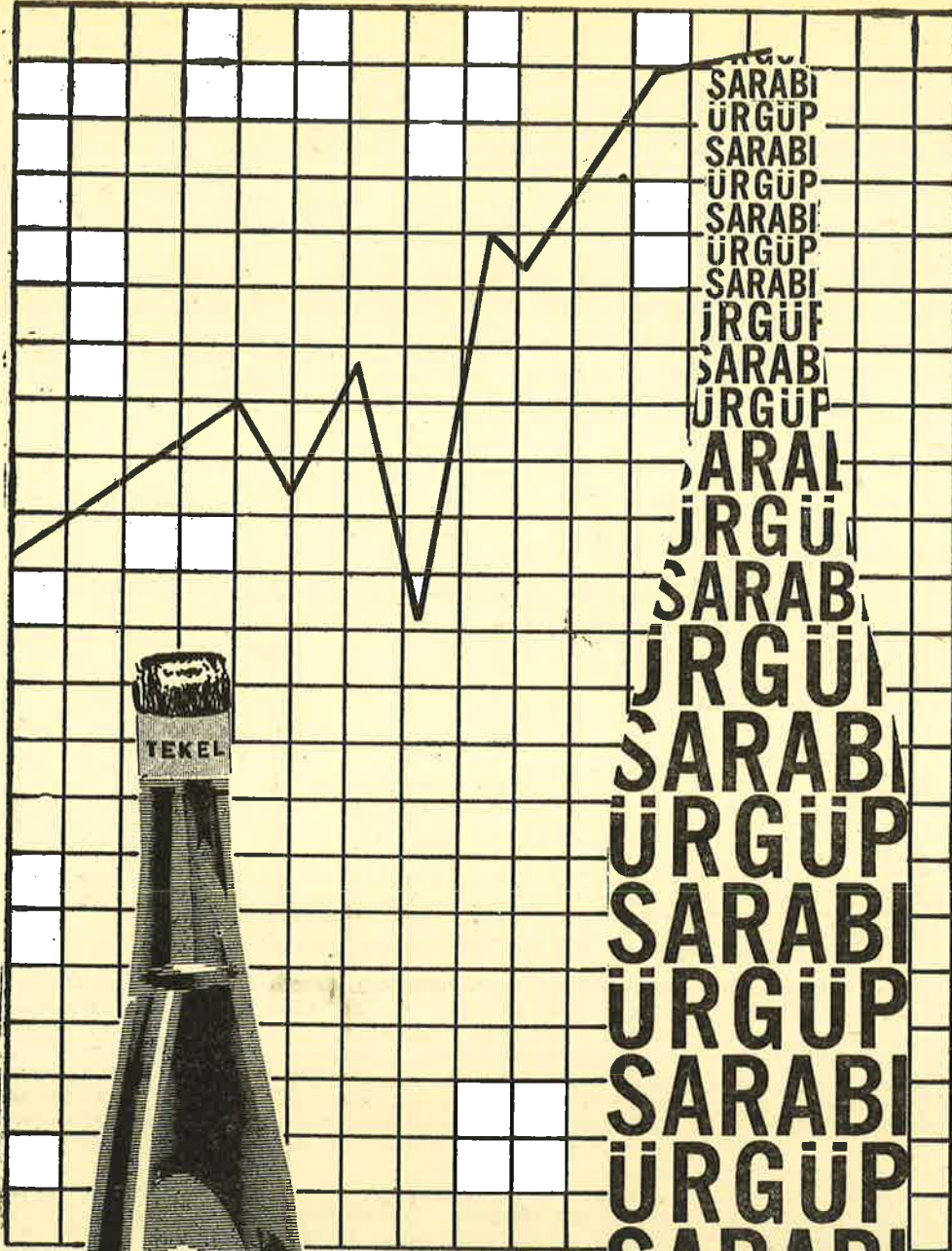
Tam sahife 800 TL.	1/2 sahife 450 TL.	1/4 sahife 250 TL.
-----------------------	-----------------------	-----------------------

Kapak içleri ve arka kapak 1000 lra.
İlavə renk başına 250 lra fark alınır.

A B O N E Ş A R T L A R I

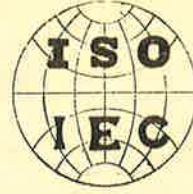
ADİ POSTA		UÇAK POSTASI	
Yıllık	12 Lira	Abone bedeline	
6 aylık	6 Lira	uçak postası	
Sayı	1 Lira	fıcreti ilavə	
		edilir.	

Yazılar, Derginin ve yazarın adı anılarak ıktibas olunabilir.

ÜRGÜP
 SARABI
 ÜRGÜP
 SARABI
 ÜRGÜP

şarap sanayiinde en üstün kalite

Yapağı standard tasarısı ilgi ile karşılandı

Yapağı Standardı tasarısı ilgi ile karşılanmış ve çeşitli dergilerde bazı yazılar yayınlanmıştır. Mensucat Meslek Dergisinde de üç yazının yayınlandığını biliyoruz. Bunlar; Dr. Vet. Faruk İmeryüz'ün «Yapağı Standardı Tasarısının düşündürdükleri» (Mart, 1968) İlhan Kutadgu'nun «Türk Yapağıları Standardize edilebilir mi?» (Hazar, 1968) ve Ömer Özek'in «Yapağı Standardına ilişkin konular» (Ağustos, 1968) adlı yazılarıdır.

Avusturya Elma standardı

Avusturya'da elma standardı 1967 yılında kabul edilmiş olup 3 Mayıs 1968 tarihinde yayınlanarak 1.7.1968 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu standard, bizim Elma Standardımızın aynıdır ve üç esas kalite sınıfına ayrılmıştır. Standardda, ayrıca «pişmiş meyve sınıfı» (Klasik Kochobst) bulunmaktadır, ki bu sınıfa giren meyveler biçim, renk ve kabuk yönünden özürü olabileceği gibi sapsız da olabilir. Ancak, kabuk altında önemli bir özür bulunmamalıdır. Bu sınıf Elmalar, pişirildikten sonra yenecek meyvelerdir.

İRAN STANDARDLAR ENSTİTÜSÜ DERGİSİ ÇIKMAĞA BAŞLADI

İran Standardlar ve Sınai Araştırma Enstitüsü (ISIRI) İngilizce bir dergi yayınlamağa başladı. İlk sayısında Ekonomi Bakanını Dr. Alihan ile Enstitü Müdürünün bildirimleri ile «Altın ve Gümüş Kalite Markası» konusunda bir yazı bulunmaktadır.

Dergiden öğrenildiğine göre, Enstitü, hardal tohumu ile çikolata standardlarını hazırlamaktadır.

FRANSA, ORTAK PAZAR İSPANAK STANDARDINI UYGULUYOR

Ortak Pazar Ülkeleri, 1968 yılı başından itibaren ıspanak standardını da mecburi olarak uygulamaya başlamışlardır. Bu konudaki haberleri daha önce vermiştik. Fransa kendi ulusal standardını da buna göre hazırlamış ve yürürlüğe koymuştur.

ORTAK PAZAR ODUN STANDARDI HAZIRLANIYOR

Ortak Pazar, iç ve dış ticarete uygulanmak üzere bir odun standardı yapmağa başlamıştır. Bu konuda hazırlanan taslağa göre, standard, devrilen, tepesi ve dalları kesilen odunları kapsamaktadır. Kabuğu soyulmuş veya yarılmış odunlar da standard kapsamı içindedir.

Tasarı, kabuğu soyulmuş odun esasına göre bir çap esası kabul etmiştir. Çap esasına göre sınıflar şöyledir :

Sınıf	Çap
LO	10 cm. den az
L1a	10 — 14
L1b	15 — 19
L2a	20 — 24
L2b	25 — 29
L3a	30 — 34
L3b	35 — 39
L4	40 — 49
L5	50 — 59
Lb	60 ve yukarı

Standard taslağında ayrıca boylara göre bir sınıflandırmaya da yer verilmiştir. Standard, üç kalite sınıfı tesbit etmiştir.

A. Sınıfı — Tüminün en iyi özelliklerini gösteren, kusursuz ya da önemsiz kusurlu, sıhhatli odunlar.

B. Sınıfı — Hafif eğri veya elyafı hafif kıvrık, göbekte hafif eğrilik, yüzeyde bir kaç bozukluk veya bir iki önemsiz kusur.

C. Sınıfı — Yukarıdaki iki sınıfa girmeyen odunlar bu sınıfa girer.

Yakında uygulanacak bu standard bizim için de önemlidir.

OTO LÂSTİKLERİNİN İÇİNDEKİ HAVA SICAKLIĞININ ÖLÇÜLMESİ

Öğrenildiğine göre, bazı kazalara sebep olarak görülen oto lastikleri içindeki havanın sıcaklığının ölçülmesi için çalışmalar yapılmaktadır. Böylece bazı oto kazaları önlenmiş olacaktır.

Bu arada dış lastiklerin sağlamlığı veya yorgunluğu konusunda yapılan testler de olumlu sonuçlara bağlanmıştır.

YENİ ISO REKOMANDASYONLARI

NO	ADI	Fiyatı (İsviçre Fr)
ISO/R-649(1968)	Genel Maksatlar için Yoğunluk Hidrometreleri	12.—
ISO/R-650(1968)	Genel Maksatlar için, 60/60° F'lık İzafi Hidrometreler	12.—
ISO/R-658(1968)	Yağlı Tohumlar-Yabancı Maddelerin Tayini	7.50
ISO/R-665(1968)	Yağlı Tohumlar-Nemlilik ve Uçuşu Madde Tayini	7.50
ISO/R-671(1968)	Çelik ve Dökme Demirin Kimyasal Analizi-Kükürt Tayini (Okstjen Cereyanında Yanmadan Sonra Sodyum Borat Titrasyonu Metodu)	7.50
ISO/R-672(1968)	Sabunların Analizi-Nemlilik ve Uçuşu Madde Tayini	7.50
ISO/R-682(1968)	Çimentoların Kimyasal Analizi Kükürdün Sülfid olarak Tayini	6.—
ISO/R-687(1968)	Kok Numunesinin Analizinde Nemlilik Tayini	7.50
ISO/R-696(1968)	Yüzey Aktif Etkenler-Köpükleşme Gücünün Ölçülmesi	9.—
ISO/R-697(1968)	Yüzey Aktif Etkenler-Yıkama Tozlarının Sıkıştırılmadan Önce ve Sonra Zahirî Yoğunluğunun Tayini	7.50
ISO/R-705(1968)	Lateks Yoğunluğunun Tayini Metodu	6.—

KILIÇOĞLU

Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi

SERMAYESİ : 15.200.000,—

ESKİŞEHİR

Kiremit, Tuğla ve Ateş Tuğla Fabrikası

Her Nevi Kiremit, Tuğla
ve Ateş Tuğlaları

En iyi kaliteli mallariyle daima
müşterilerinin emrindedir

ADRES : Posta Kutusu 7
İnönü Caddesi No: 59
Eskişehir

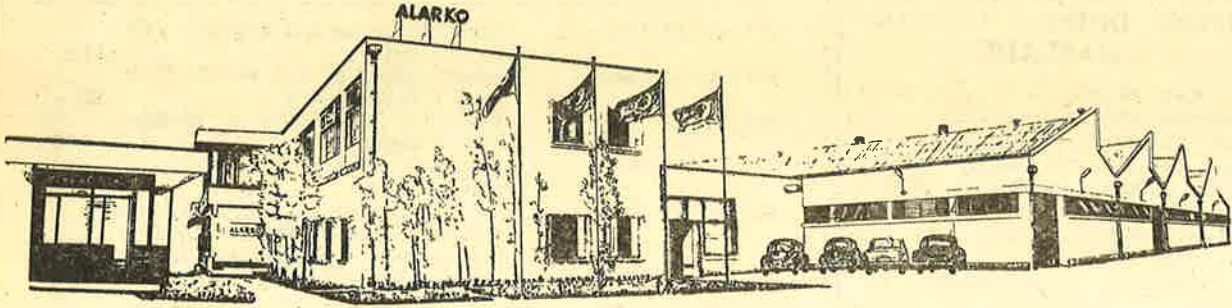
Telgraf adresi : KİREMİT
Telefon No. : 1364 · 2105

Standard — 112

ALARKO

SANAYİ VE TİCARET A. Ş.

ISITMA . KLİMA . SOĞUTMA CİHAZLARI FABRİKASI

Yurt kalkınmasında 43 yüksek mühendis,
550 mütehassıs teknisyen ve işçi,
60 memur ve personel ile hizmettedir.

ALARKO

Sanayi ve Ticaret A. Ş.

Tikveşli yolu Topçular - Ramı - İstanbul

Tel : 21 30 76 - 21 26 70 - 21 71 40

Standard — 113

Standardlaştırılmış semboller, ticari eşyanın yükleme ve boşaltılmalarında hasar görmesini önler

Derleyen : Fikret ÇATALCALI

ISO SON ZAMANLARDA YENİ BİR SERVİSE BAŞLAMIŞTIR. BUNDA, DÜNYA STANDARDLARINI İLGİLENDİREN KONULAR CENEVRE'DEKİ MERKEZ YAYIN MÜDÜRLÜĞÜNCE DERLENMEKTE VE ISO'YA BAĞLI ULUSAL KOMİTELERİN KENDİ DERGİLERİNDE KULLANILMAK ÜZERE DERLENEN BU YAZILAR, BU KOMİTELERE POSTALANMAKTADIR. STANDARD, BU SAYISINDA OKURLARINA BÜLTENDEN İLGİ İLE İZLENCEĞİNİ UMDUĞU BAZI KISIMLARI AŞAĞIYA ALMIŞTIR.

Kolayca kırılabilen bir makina veya bir teçhizat parçası büyük bir dikkatle ambalajlanıp dünyanın yolunu emniyetle kat ettikten sonra Uzak Doğu'nun bir yerinde yetersiz teçhizatla çalışan dok işçilerinin bu makina veya parçayı dikkatsizce gemiden boşaltmaları sonunda paramparça olur. Halbuki bu sandığın bir kenarına gayet açık bir şekilde bir şarap bardağının resmi (Şekil 1) çizilerek sandığın içinde kırılabilir eşya bulunduğu ve dolayısıyla sandığın dikkatle yüklenip boşaltılması gerektiği anlatılır.

Daha sonra da sandığın yana yatırıldığı veya altının üstüne getirildiği görülür. Bunun sebebi de sandığın gemiden boşaltan cahil adamlar için şarap bardağı resminin veya şeklinin bir şey ifade etmemesi ve bu adamlardan çoğunun hayatlarında şarap bardağını görmemiş ve kullanmamış olmalarıdır. Ayrıca, şarap bardağı resmi bu adamlarca anlaşılabilir olsa bile, bunun kâle alınmayacağı, zira bu resmin özel bir dikkat gösterilmesini gerektirmeyen mallar için de geliş güzel kullanıldığı tecrübe ile sabittir.

Ticari eşyanın yükleme ve boşaltılmasında kullanılmak üzere dünyanın her yerinde kabul edilecek resimli işaretlerin hazırlanmasını üzerine alan uzmanların karşılaştıkları problem bu nevidendir. Filhalka, şarap bardağının kırılabilir eşyayı temsil etmesinin ipkasını gerektiren mukabil iddialar vardır ve kabul edilen işaretler derhal anlaşılmalıyorsa o zaman da dok ve ambar işçilerine bu işaretleri öğretmek gerekir. Zira okuma yazma

bilmiyen dok işçileri arasında yazı yerine kullanılan çizilmiş acaip işaretleri (okuyabilmek) bir üstünlük sayılmaktadır.

Bu işaretler üzerinde bütün dünyanın mutabakatını sağlamak şüphesiz kolay değildir. Örneğin şarap bardağının en çok kabul edilen bir işaret olduğuna karar verildikten sonra bardağın şekli uzun tartışmalarla yol açmıştır. Önceleri oldukça bodur bir bardak «Şekil 2» teklif edilmişse de Fransız heyeti kırılma fikrini daha iyi temsil eden ince ve uzun bir bardak şekli üze

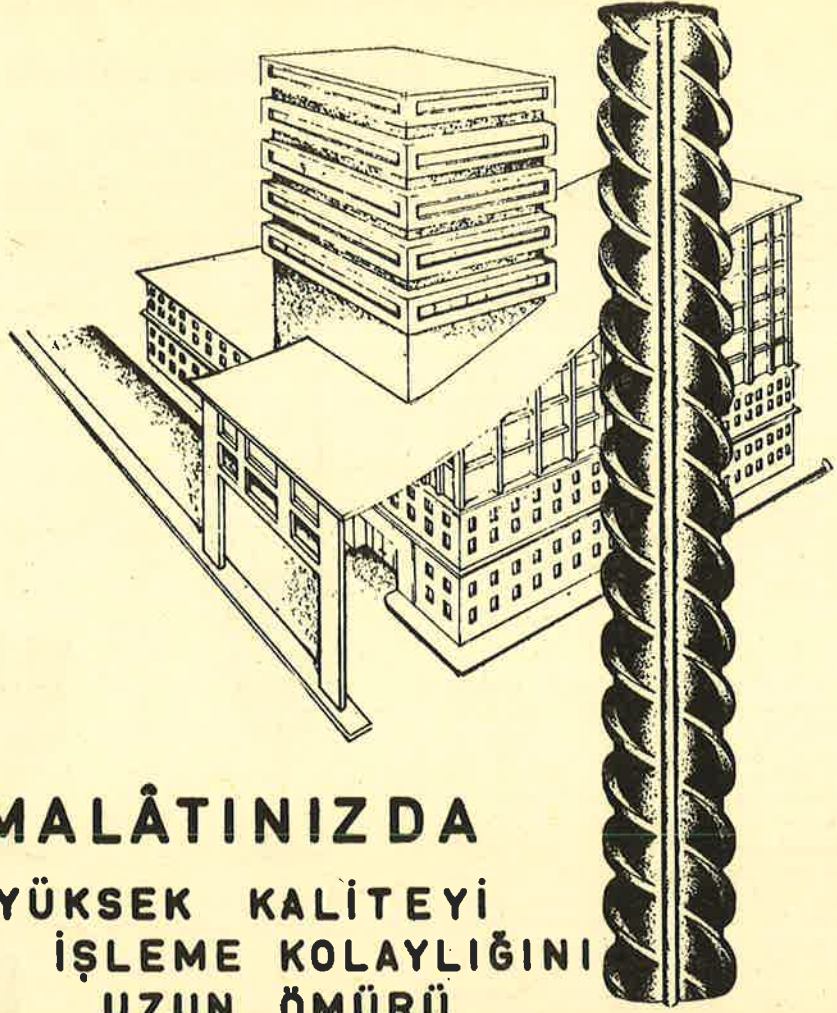
rinde durmuştur. Yine önceleri bardak iki yerinden kırılmış olarak gösterilmekte iken «Şekil 3» ISO kırılmamış bir bardak üzerinde karanara varmıştır. «Kanca kullanmayın» (Şekil 4) anlamına gelen işaret, yükleme ve boşaltma ekiplerinin ham yün balyaları vesaire gibi belirli mallarda kanca kullanmalarını önlemek amacıyla sandıkların üzerine çizilir.

Daha hassas malların kanca- larla delinmesi bu malların hasarına sebebiyet verir. Daha basitleştirilmiş bir kancanın resmi «Şekil

YAY
CIVATA
PERÇİN
ÇİVİ
VİDA
SUSTA
MAKİNA

İMALÂTINIZDA

YÜKSEK KALİTEYİ
İŞLEME KOLAYLIĞINI
UZUN ÖMÜRÜ
YÜKSEK DAYANIMI,

İNŞAATTA

YÜKSEK KALİTELİ TABİİ SERTLİKTE DÜZ VE NERVÜRLÜ
BETONARME ÇELİKLERİ İLE % 40 TASARRUFU

METAŞ ÇELİKLERİNDE BULACAKSINIZ

NIHAİ MAMÜLLER : 100 mm x 100 mm. İNGOT
6^{mm}. den 26^{mm}. ye KADAR YUVARLAK

İZMİR METALURJİ FABRİKASI T.A.Ş.

TELEFON: 39740 - 23790

TELGRAF, METAŞ - İZMİR

POSTA KUTUSU : 458 İZMİR

5» evvelce teklif edilmiş isede bu kancanın seygar vınc kancası olarak yanlış anlaşılmasına kolaylıkla yol açacağından bu teklif reddedilmiştir. Üzerinde iri yağmur danele-ri bulunan ve açık halde bir semsiye şekli malların kuru halde tutulması lüzumuna işaret eder.

Sadelik bakımından ve markalamayı kolaylaştırmak için orjinal işarette gösterilen semsiye çizgileri «Şekil 7» silinmiş buna karşılık yağmur damlalarının lüzumsuz olduğunu ileri süren teklif ise reddedilmiştir. Bir kuzey avrupalı için semsiye senbolünün başı başına kullanılması bu maksat için kâfidir. Ancak Afrikalı temsilciler semsiyenin tropik ülkelerde yağmurdan çok güneşe karşı korunma için kullanıldığını ve dolayısıyla malların güneşten muhafazası lüzumunu ifade edeceğini belirtmişlerdir. Aslında malların güneşten ve kazan vs. gibi ısı kaynaklarından korunmasını göstermek için tamamen farklı bir işaret seçilmiştir. «Şekil 8».

Bazı fikirlerin şekille ifadesi son derece güçtür. Keza herkes tarafından kabul edilen işaretlerin ifade ettiği anlamlar kolaylıkla anlaşılabilirse de birçok kimseler şekil 9 da gösterilen sembol karşısında şaşırıp kalırlar. Bu şekil acaba can kurtaran simidimidir yoksa «okçulara dikkat» işaretimidir? Bu işaret aslında «Siklet merkezini» göstermede kullanılır ve malları taşıyan sandığın uygun bir yerine işaretlenmek suretiyle o malların dengeli olarak kaldırılmasında hayati bir önem taşırlar.

Yukarıdan beri sözü edilen ve ISO'nun 1143 sayılı rekomandasyon tasarısında ver alan bu işaretler ISO'nun Ticari Eşya Manipulasyonunda Semboller ile ilgili teknik komite tarafından hazırlanmıştır. ISO teşkilatı 56 ülkenin standardizasyon kuruluşları kanalıyla faaliyet göstermektedir. ISO'nun 125 teknik komitesi bu güne kadar 750 rekomandasyon yayınlamış olup 800 tanesi de hazırlık halindedir.

Amerikan petrol enstitüsünün (API) tahminine göre ISO'nun teknik standardizasyon programına dayanarak petrol sanayinin yıllık 2000 milyon dolarlık malzeme ve teçhizat satın alımında 200 milyon dolar civarında bir tasarruf sağlanmaktadır. Raporu hazırlarken gerek API erkânı gerekse petrol endüstrisi temsilcileri standartların tüketim malzemesi sayısının azaltılması, imalâtın basitleştirilmesi, yedek parçaların biri biri yerine kullanılmasının sağlanması, yeknesak ve güvenilebilir ağırlık ve ölçü birimlerinin elde edilmesi, mukavelerin hazırlanmalarının kolaylaştırılması ve bu standartların iş emniyetindeki rolü göz önünde bu-

lundurulmuştur.

Birleşik Krallık Teknoloji Nezareti Standardizasyon Müdürü Mr. A. H. A. Wynn'e göre standartlara dair hakiki anlamda Uluslararası anlaşmaları, özellikle IEC ve ISO anlaşmalarını sonuna kadar desteklemek Birleşik Krallık için yegâne sağlam politikadır. Britanya Sanayi Konfederasyonu İngiliz Hükümetini Uluslararası Forum'da standartların Milletlerarası koordinasyonunu sağlamak üzere yapılacak her teşebbüsü desteklemesi hususunda ısrarla durmuştur. Ayrıca dünyaya kabul edilen standartların İngiliz standardı olarak kabulü hu-

susunu kuvvetle desteklemesi lâzımdır.

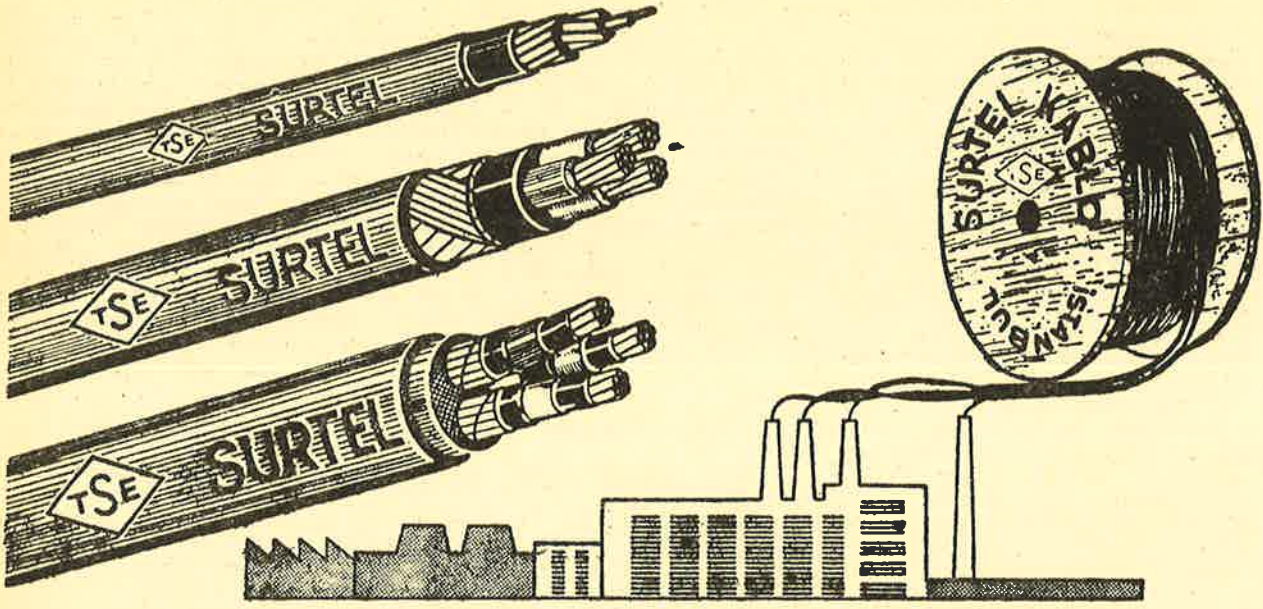
Aynı zâtın ifadesine göre Birleşik Krallık Uluslararası Standardizasyon çalışmalarında önder olması bu ülkenin sadece kıymetli katkıda bulunmasını sağlayacak bilimsel ve teknik bilgiye ziyadesiyle sahip olması sebebiyle değil ve fakat bu katkının Birleşik Krallığın tacir bir ülke olması nedeniyle o ülkeye doğrudan doğruya sağladığı menfaatten dolayıdır. Bu itibarla gelişmiş ülkelerin hepsi için ISO ve IEC'yi mali ve teknik yönlerden desteklemeleri bu ülkelerin yapabilecekleri en iyi yatırımlardan birini teşkil etmektedir.

IEC Genel toplantısı münasebetle yapılacak komite toplantıları

3-13 Eylül 1968 günlerinde Londra'da yapılacak Uluslararası Elektroteknik Komitesinin (IEC) Genel Toplantısı münasebetle aşağıda adları yazılı

Teknik Komitelerinin ve Alt Komitelerinin toplanacağı tarihler ve ele alacakları konular şunlardır :

Eylül	Komite İşareti	Konu		
7 ve 9-10	IEC/SC 2D	Kayıplar ve randıman	10-11	IEC/SC 34A Lâmbalar
3-6	IEC/SC 2F	Karbon fırça, fırça-tutucu kömütatör ve kontak bileziği	9	IEC/SC 34B Lâmba kapak ve tabanları
3-7	IEC/TC 4	Hidrolik türbinler	11-12	IEC/SC 34C Deşarj lâmbaları yardımcı malzeme
11-13	IEC/TC 5	Buhar türbinleri	12-13	IEC/SC 34D Sokak lâmbaları
12-13	IEC/TC 9	Elektrikli çekme makineleri	5-7	IEC/TC 35 Ana pil ve birinci devre bataryaları
13	CMT	Elektrikli çekme makinelerinin uluslararası karışık komitesi	9-13	IEC/TC 39 Elektronik lâmbalar
9 ve 12	IEC/TC 10	Sıvı ve gaz halindeki di elektrikler	3-7	IEC/SC 39A Kısa dalga lâmbaları
9-10	IEC/SC 10A	İzole edici, hidrokarbürü yağlar	3-5	IEC/TC 42 Yüksek voltaj deney teknikleri
11	IEC/SC 10B	İzole edici, sıvılar, hidrokarbürü hariç ölçü aletleri	3 ve 12	IEC/TC 46 Telekomünikasyon teçhizatı için kablolar, teller ve dalga kılavuzu
3 ve 12	IEC/TC 13	Entegrasyon yağları	3-6	IEC/SC 46A R. F. kablo ve teferruatı
9-12	IEC/SC 13A	Göstergeçli cihazlar	7 ve 9-11	IEC/SC 46B Dalga kılavuzları ve teferruatı
3-6	IEC/SC 13B	Elektronik ölçü cihazları	3,9 ve 13	IEC/TC 47 Yarı iletken cihazlar
7 ve 9-10	IEC/SC 13C	İzolasyon malzemesi	12-13	IEC/TC 58 Yüksek iletkenli malzemenin resistivitesini ölçme usulleri
6-7 ve 13	IEC/SC 15	Kısa - zamanlı testler	3-7	IEC/TC 61 Evlerde kullanılan elektrikli cihazların emniyeti
11-12	IEC/SC 15A	Dayanıklılık testleri	12-13	IEC/TC 65 İşleme ameliyelerinin elektirikle kontrolü
9-11	IEC/SC 15B	Şartnameler	11-13	IEC/TC 66 Ölçülerde kullanılan elektronik teçhizat
3-5	IEC/SC 15C	Kablo uçları markalar ve diğer işaretler	9	APSM Emniyet konuları İstisare Komitesi
5-7	IEC/TC 16	Dönen (rotating) makinelerin kablo uçları markalanması	5 ve 14	İera Komitesi IEC Konseyi
10-12	IEC/TC 23	Elektrik aksesuarları	10	
13	IEC/TC 34	Lâmbalar ve ilgili teçhizat		

Surtel Kablo Sanayii Koll. Şti.

SURTEL

Türk Standardları Enstitüsünün kalite belgesini ve markasını taşıyan kabloları imâl eden ilk Türk kablo fabrikasıdır.

%100 Türk malı, Türk Sermayesi ve Türk emeğinin mahsulü olan Surtel enerji kabloları garantisi altında imâl edilmektedir.

**SURTEL, GÜVENEREK KULLANILACAK
YÜKSEK KALİTELİ KABLODUR**

SURTEL KABLO SANAYII Koll. Şti.
Muhtar Yalın ve Ortakları

Bankalar, Okçu Musa Cadd. 80, Karaköy - İstanbul
Merkez Tel : 44 65 83 - 49 97 90
Fabrika Tel : 47 15 43 - Telgraf : Surkablo, İstanbul

Standard — 115

TSE yurdumuzda ayakkabı problemini de standardla çözümlüyor

(Baştarafı 9. Sayfada)

Ve son olarak :

8 — Ayakkabıların; bir boyda, fakat doğal yapıları bakımından normal, taraklı, uzun ve köprülü olan çeşitli insan ayaklarına uya bilmesi için, aynı numarada ve özelliklerinin gerektirdiği şekil ve boyutlarda imâlini mümkün kılmak, bu tasarımın memnuluk verici bir başka karakterini teşkil etmektedir.

Ayakkabı tasarımının açıklanan niteliği kazanmasında, en modern âletlerle kurulmuş bulunan TSE Lâboratuvarının hizmet payı büyük olduğuna bilhassa işaret etmemiz gerekir.

Çünkü bugüne kadar iyi ve ihtiyaca cevap verebilecek bir ayakkabı standardının hazırlanmasını engelleyen başlıca faktör; tasarıya

konulacak deneylerin gerçeğe uygunluğunu doğrulayabilecek bir lâboratuvarın bulunmaması olmuştur.

Nitekim; hazırlanmış bulunan tasarı metninde yer alan :

- Eskime, yırtılma
- Sökülme, ayrılma
- Kırılganlık, kıvrılma
- Uzama ve elâstikiyet
- Su emme yeteneği
- Gözeneklilik (Porozite)
- Renk sabitliği
- Şekil değiştirme (deformasyon)

fiziksel deneyleriyle,

Ayakkabı imâl malzemesinin herbirinde aramlan :

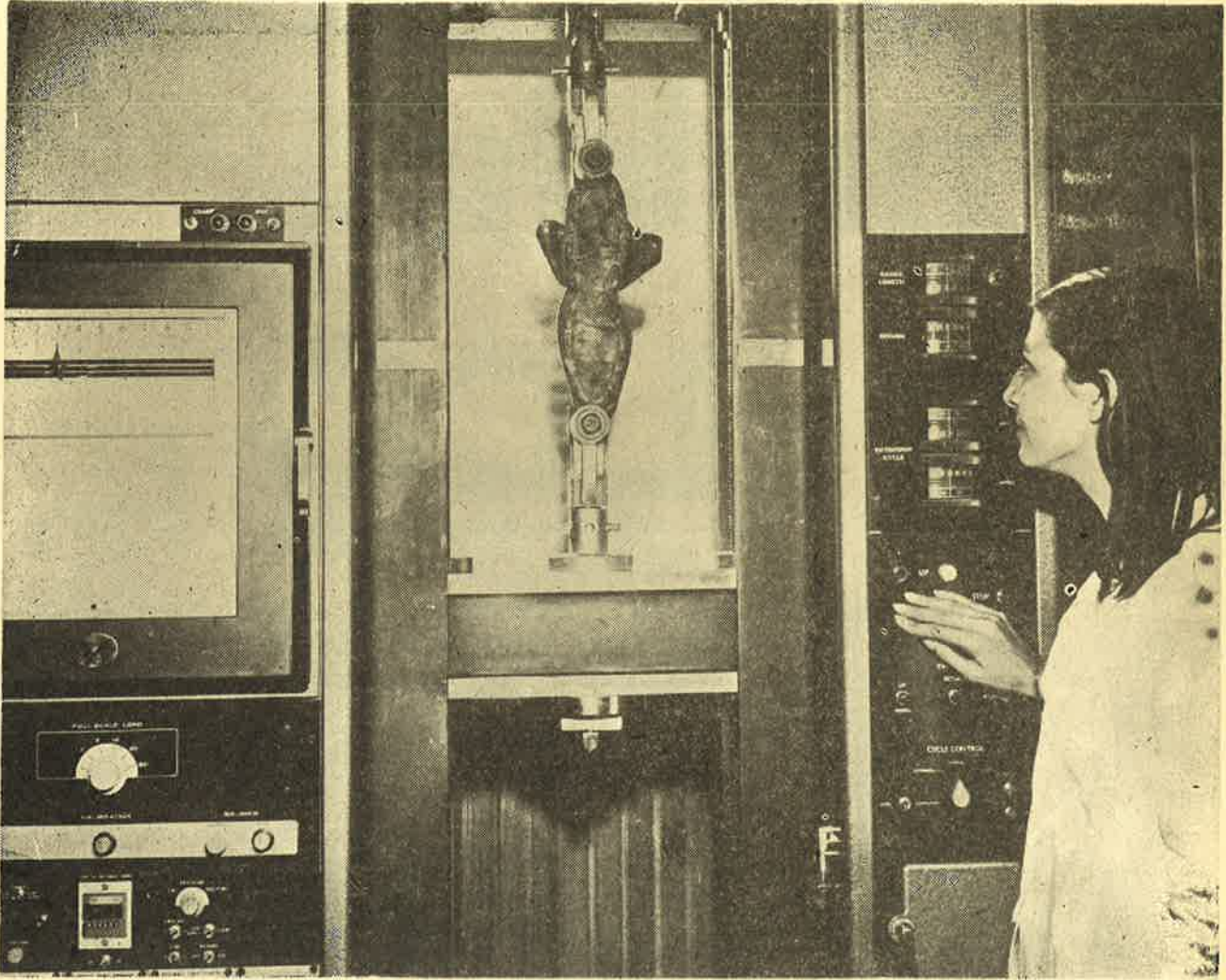
- Malzeme bileşenlerini
- Rutubet miktarını
- Kül miktarını

ç) Suya geçen maddeleri

d) Varsa yabancı katkı maddelerini ve benzerlerini

tayin edecek kimyasal analizlerin seçilmesinde ve bunlardan herbirine ait metodların geliştirilmesinde karşılaşılan güçlükler ve imkânsızlıklar, ancak TSE Lâboratuvarının varlığı ve işbirliği ile yenilmiş, bertaraf edilmiş ve sonunda Türk Ayakkabı Standardı bir hayâl veya özlem olmaktan kurtularak yukarıda açıkladığımız muhtevasıyla fiilen gerçekleşmiştir.

Yakında ilgililerin de ayrı ayrı mütalâalarına sunulacak olan tasarımın, eklenecek değerli bilgi ve görüşlerle daha mükemmel bir hale geleceğine inanıyor ve okurlarımızın da görüşlerini bildirmeleri halinde memnulukla karşılanacağını arz ederek hepsine peşin teşekkürlerimizi sunuyoruz.

BİR MALIN UCUZ FIATI
İLE DEĞİL, KALİTESİ İLE
ÖĞÜNMELİDİR

en
ucuz mal
kaliteli olan
maldır...

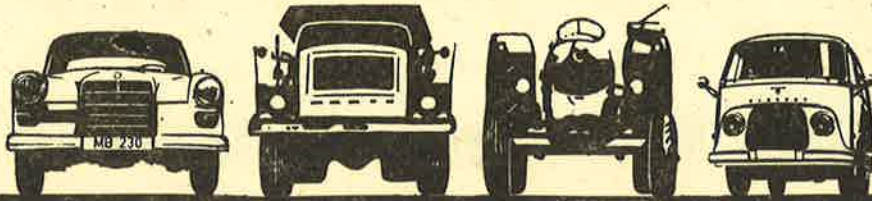
BELCO

Sellülozik boya çeşitleri kalitesinin üstünlüğünü Dünya
çapında kabul ettirmiş yegâne Sellülozik boya sistemidir.

Komple **BELCO** oto boya çeşitleri Imperial Chemical
Industries Ltd. - London firmasının Lisansı altında
Çavuşoğlu Boya Fabrikalarında imal olunmaktadır.

Türkiye Genel Distribütörü :

BELSAN BOYA SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ
İstanbul, Karaköy Kardeşim Sokak No. 44/3 Telefon : 49 67 10

SUMMARY OF CONTENTS

THE XXXIIIRD IEC GENERAL MEETING p. 3

During the first half of September, the International Electrotechnical Commission will hold its annual General Meeting in London.

IEC, which is responsible for the preparation of standards on electrotechnical subjects that lie outside the scope of ISO, is the oldest among similar organizations of the world. If today we can insert an electric bulb into a specific type of socket anywhere in the world without having to worry as to whether it will fit, we owe this to a well conceived international standard. There are hundreds of similar examples in the field of electricity. We are so accustomed to the comfort and facility provided for us by the implementation of these standards for more than half a century, that we do not even think about the hard work that goes into preparing first national standards and then, by unifying them, international standards.

Let us for a moment assume that these international recommendations do not exist and that firms manufacture their products according to non-uniform sizes. It would then be necessary to look for and try a variety of bulbs to fit the sockets installed. We would be faced with constant difficulties in our daily lives if appliances were not produced in compliance with universal standards.

Today you can buy the right battery for your transistor radio by just giving its number. This again is a facility provided for you by the IEC Recommendations.

The annual meeting of the IEC Council is unlike that of the ISO in that it more closely resembles the ISO General Assembly. The presidents of the national committees participate in the Council, to which one day is devoted during the General Meeting. On this occasion about one thousand delegates foregather and take part in as many as forty different technical committees.

Particularly during recent years, technology has made giant strides, electrotechnology leading the way. A quick appraisal will show that from such simple household appliances as refrigerators and vacuum-cleaners to the more complex instruments as radio and television sets and electronic computers we are surrounded by new discoveries and developments and other novelties, all of which constitute a sign of man's endeavour to live in a better and more comfortable world. Standardization's share is significant in every phase of research and application directed towards the happiness and prosperity of mankind, and IEC makes the greatest effort to facilitate this work on a world-wide scale.

ISO and IEC are sister organizations who agree on the principle of working hand in hand. Both

these bodies are determined to assist the developing countries above all in their efforts towards standardization. In all the developing countries, where the foundations of new industries are being laid, the aim of each of them is to first establish self-sufficing industries. All new industries are modelled on those of advanced countries and the experience of such countries lights the way for the fulfilment of their development. This is where the efforts of ISO and IEC find their best expression in the field of implementation.

The introduction of new ideas into the established order of an advanced country necessitates the sacrifice of a portion of the old ones and thus gives rise to doubts, whereas in a country in which efforts are being directed towards development, it is simpler to implement the most recent recommendations of ISO and IEC without having to make large investments.

On the occasion of its General Meeting, we wish the IEC—the strongest supporter of developments in the field of electricity—continued success.

TSE ATTEMPTS STANDARDIZATION OF PUNCH CARDS USED IN CALCULATING AND DATA PROCESSING MACHINES p. 5-7

An interesting request has recently been made of TSE to prepare a standard for punch cards, used in calculating and data processing machines, produced in and exported from Turkey. The story of the preparation of this standard will be a source of pride to the manufacturers, businessmen, administrators and scientists who are interested and have a share in the work of the Turkish Standards Institution.

Immediately upon request to standardize this important export item of the Turkish IBM, TSE's Board of Governors resolved the setting up of a technical committee to undertake the responsibility of the preparation of the said standard. Such a technical committee was activated in a few days.

The committee started to work and soon discovered that no other country had a similar standard and that only BS 3527/1962, Glossary of Terms used in Automatic Data Processing Machines could be made use of. The committee also resolved that all the technical aspects to be included in the standard should be tested at the TSE laboratories.

The draft of the standard for punch cards was prepared in record time (one month). TSE is closed in August for summer holidays, but when the work is resumed in September, the draft will be submitted to the public, private and academic institutions concerned for their comments.

The article on the Standard for Punch Cards used in Calculating and Data Processing Machines continues to give technical information about the standard.

**TSE'S ATTEMPT TO SOLVE THE FOOTWEAR
PROBLEM THROUGH STANDARDIZATION** p. 9

For many years now the low quality of footwear has been a serious reason for complaint. Several attempts have been made, such as issuing regulations concerning manufacture of shoes to raise the quality of footwear as well as to prevent their being made from materials which constitute a serious threat to health, but none of the measures taken have been effective in solving the problem.

Finally, footwear manufacturers, who were faced with the danger of losing their customers because of the cheap shoes flooding the market joined in the complaint.

TSE, always anxious to serve the public by solving their problems by the shortest ways, decided to prepare the standards of raw hides and processed skins used in the manufacture of shoes.

It will not be far wrong to state that these standards are quite original the likes of which cannot be found in any other country.

After standardizing the materials used in the manufacture of shoes for all types of footwear, finally, TSE decided to undertake the responsibility of preparing shoe standards that would satisfy the manufacturer, the supplier and the consumer.

TSE with this aim in mind collected the documents that could be made use of and at the same time obtained the collaboration of the Federation of Shoemakers of Turkey, the Society of Shoemakers and Slipper Makers.

Finally, a preliminary draft standard for footwear has been prepared. In the draft : (a) Definitions of footwear and classification of terms used are given; (b) Footwear is classified according to the wearer's sex, age, shape of feet as well as according to the materials of which they are made; (c) Characteristics of materials to be used are listed; (d) The workmanship to go into each type of shoe is described; (e) Testing, sampling and inspecting methods are laid down; (f) Marketing and marking of shoes are explained, and (g) Equipment to be used to test durability and fitness for feet as well as the method of evaluating the results obtained are described.

It should be noted that TSE's laboratories have played an important part in the preparation of a nearly perfected standard.

The draft standard is expected to be submitted to various public and private organizations for comments.

ABANA p. 11-12

In this article, the author describes Abana, a small village on the Black Sea coast, and claims that it is so original and contrary to the usual standards expected from summer resorts that it makes the best place for a vacation for those who want to escape from the discipline and routine of their daily lives. The writer says that from the viewpoint of material comfort, all summer resorts need to meet certain standards, but not having a standard atmosphere is what is to be excepted from a summer village.

**NAMIK KEMAL SAVUN APPOINTED AS
SECRETARY GENERAL OF THE UNION
OF CHAMBERS OF TURKEY** p. 13

Namik Kemal Savun was appointed deputy Secretary General of the Union of Chambers of Commerce, Industry and Commodity Exchanges in 1954, a post which he has retained since that time.

Mr. Savun, who was among the founders of the Turkish Standards Institution when it was set up within the Union of Chambers, has represented the Union on TSE's Board of Governors for many years. He is at present a member of TSE's General Assembly and Technical Council. Mr. Savun, a valuable finance expert and economist, has during recent years interested himself in marketing and standardization to the extent that he can be considered an expert.

Mr. Savun was born in Sivas in 1904. He graduated from the Faculty of Political Sciences in 1929. He then joined the staff of the Ministry of Finance where his last position was that of Chairman of the Inspection Committee. He later became the General Director of the Foreign Trade Department at the Ministry of Commerce.

STANDARD wishes Mr. Savun every success in his new post.

**THE TURKISH STANDARDS INSTITUTION
TO COOPERATE WITH THE ISTANBUL
CHAMBERS OF COMMERCE AND INDUSTRY
AND THE COMMODITY EXCHANGE** p. 13

Some time ago the Board of Governors of the TSE and the Istanbul Chamber of Industry held a joint meeting to determine the fields in which the two organizations can best cooperate. At the meeting it was agreed to study the matter further whereupon it was decided that a committee composed of representatives of the Chamber of Industry, the Chamber of Commerce and the Commodity Exchange carry out the required study.

**STANDARD FOR STEEL REINFORCED
ALUMINIUM CONDUCTORS** p. 14-15

Due to the high price and excessive specific weight of copper, aluminium conductors are replacing copper wires in electric installations. However, as the resistance of aluminium wires against mechanical stresses as well as such climatic conditions as snow, ice and wind is low, they are usually reinforced by steel on the outside.

TSE has prepared a standard for steel-reinforced aluminium conductors as this product has begun to be widely manufactured and used in Turkey. This standard follows a pattern similar to that of the standard for copper conductors previously prepared by TSE.

**WASTE AND YIELD OF SOFTWOOD
LOGS DURING SAWING** p. 16-17

TSE has already prepared standards concerning wood products in order to fully utilize this important

item in compliance with specific principles. TSE's standards for wood are implemented by the State Forestry Department and Factories, the sole producer and processor of this product. The State Forestry Department generally supply wood in the form of logs. Buyers then cut the logs into sizes they require for a variety of purposes. During this process the amount of logs wasted, the extent of the yield, the kind of tests to determine waste and yield, and how the disputes to arise from the minimum and maximum yield rates be prevented are all questions which have to be dealt with.

Furthermore to comply with the formalities envisaged by the Forestry Statute 6831, there is the necessity of knowing the quantity of logs and the amount of timber that the logs yield.

To find solutions for all these problems, TSE has prepared the standard for waste and yield of Softwood Logs During Sawing, as accepted by TSE's technical Council on 24th July 1968. The article further gives technical information about the standard.

STANDARDIZATION OF FOREIGN TRADE DOCUMENTS

p. 18-19

From an article in STANDARD it was seen that at a recent OECD meeting a proposal was made for the compulsory usage and standardization of documents used in the export of fresh fruit and vegetables. In Turkey one of the principal complaints of exporters is the variety of documents which have to be presented. Moreover, documents of the buying countries are also numerous and of different types.

About ten years ago various institutions attempted to simplify the documents being used for similar purposes. A committee in Sweden composed of public officers, industrialists and businessmen, completed its work a few years ago, and submitted proposals to replace current export documents by standard ones.

Standardization of export documents was also taken up by EEC in 1959 and a working group set up for the standardization and simplification of these documents.

At the end of the work, the EEC Working Group published the «Trade Documents Guide».

Recommendations concerning standardization and simplification of documents at national level are dealt with in the introduction to the publication. This, of course, has to be followed by standardization at the international level. The publication also points out the steps to be taken to achieve standardization of documents being issued by a variety of departments concerned with exports.

NEWS SERVICE

p. 23-25

ISO has recently started a news service at the Central Secretariat where subjects related to standardization are compiled and diffused to the member

bodies of ISO for publication in their national magazines.

In this issue we are reproducing some of the articles hoping our readers will find them interesting.

STANDARDIZED SYMBOLS PROTECT CARGOES FROM COSTLY MISHANDLING

A delicate piece of equipment may be packaged with great care and travel safely halfway round the world, only to crumple on the last lap somewhere in the Far East, through ungentlemanly handling by a gang of straining dock hands working with inadequate equipment. On the side of the ill-fated crate may be clearly stencilled the shape of a wine glass, (figure 1) designed to indicate fragility and, by implication, «please handle with care».

Subsequently a supervisor may find the crate on its side or upside down, simply because the symbol has no meaning for the illiterate workmen who handled it. This is hardly surprising, considering that most of these men have never seen a wine glass and have certainly never used one. Furthermore, even if the symbol had been understood, it is likely to have been disregarded, experience having shown that the symbol had been understood, it is likely to have been disregarded, experience having shown that the symbol had been indiscriminately used for goods not really requiring special handling.

This is the kind of problem facing experts charged with the task of drawing up universally acceptable pictorial markings for the handling of goods. In fact, there are strong counter arguments which have led to the retention of the wine glass as the symbol for fragility, and where the chosen symbol is not immediately understandable the men must be educated in their meaning. Among illiterate dock workers there is a certain prestige in being able to «read» the collection of curious markings which have been painfully drawn up as a substitute for the written word.

Securing world-wide agreement on these symbols is no simple matter. Having decided for example, that a wine glass was the most widely acceptable symbol, the shape was the subject of considerable debate. Originally, a rather squat glass (figure 2) had been suggested but the French delegation successfully argued in favour of a more slender glass to convey the idea of fragility. Originally, too, the glass was broken in two places (figure 3) but eventually the International Organization for Standardization (ISO) opted for an unbroken glass.

The symbol signifying «use no hooks» (figure 4) is intended as a warning to stevedores who make liberal use of the hand-hook for handling certain cargoes such as bales of unprocessed wool. Puncturing of other more delicate cargoes, of course, could be disastrous. A more simplified hook (figure 5) had been proposed earlier but this was rejected as it could easily have been mistaken for a crane hook and thus have misled the handlers.

The open umbrella surmounted by oversized raindrops graphically illustrates the need to keep

the goods dry. In the interests of simplicity and to facilitate stencilling, the umbrella ribs shown in the original symbol (figure 7) were removed but another suggestion that the raindrops were equally superfluous was turned down. A Northern European may reasonably conclude that an umbrella alone is perfectly unambiguous, but African representatives pointed out that in tropical countries the umbrella is more likely to be used as a parasol - and hence as a warning to keep the goods out of the sun.

In fact, a quite distinct symbol (figure 8) has been chosen to indicate that goods should be covered from the sun and, by extension, protected from other sources of heat, such as boilers.

Some concepts are extremely difficult to convey in symbolic form and, while one might easily guess the meaning of most of the approved signs, most lifebelts, perhaps? or how about «Beware of archers»?

In fact, the symbol stands for «Centre of gravity» and, marked on the side of a crate at the appropriate spot, provides a vital guide for fork-lift operators and other cargo handlers faced with unevenly balanced goods.

These symbols are included in a document (Draft ISO Recommendation No. 1143) drawn up by ISO's Technical Committee for Pictorial Markings for Handling of Goods. The proposed Recommendation, which is one of several similar internationally approved documents drawn up by the Committee, is expected to be formally adopted in the near future as an ISO Recommendation.

The International Organization for Standardization works through the most representative national standards organizations in each of 56 countries. In addition, six Central American countries are Members through a combined standards organization, and eight more countries have non-voting Correspondent Member status. It has 125 Technical Committees

dealing with a vast variety of topics and has to date produced some seven hundred and fifty Recommendations for standards. A further eight hundred Draft Recommendations are in the pipeline.

*
* *

The American Petroleum Institute estimates that through the Organization's overall standardization programme the industry probably saves as much as \$ 200 million per year in its annual \$ 2,000 million purchase of materials and equipment. In compiling the report API staff and petroleum industry representatives took into account the savings standards achieved by :

Reducing inventories; simplifying engineering; ensuring interchangeability of parts; providing uniform and reliable weights and measures; facilitating the writing of contracts; and contributing to safety.

The only sound policy for the U.K. is to back to the hilt truly international agreements on standards, notably those of IEC and ISO. The Confederation of British Industry has urged the Government to support and be seen to support every attempt to secure international alignment in standards in the appropriate international forum. It should, moreover, both in its own legislation and in its procurement policies, give the strongest support to acceptances of internationally agreed standards as British standards without deviation...

The U.K. has frequently been in the lead in international standards activity, not only because our large fund of scientific and technical knowledge enables us to make a worthwhile contribution, but because it is of direct benefit to us as a trading nation. For all advanced countries, however, financial and technical support for ISO and IEC is one of the best investments they can make. —Mr. A.H.A. Wynn Head of Standards Division in Britain's Ministry of Technology.